

Barbora Žůrková
BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

ORGANIZACE VÝSTAV
ZAHRANIČNÍCH
FOTOGRAFŮ V ČR PO ROCE
1989

Slezská univerzita v Opavě
Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě
Institut tvůrčí fotografie

OPAVA 2010

Barbora Žůrková

ORGANIZACE VÝSTAV
ZAHRANIČNÍCH
FOTOGRAFŮ V ČR PO ROCE
1989

Slezská univerzita v Opavě
Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě
Institut tvůrčí fotografie

OPAVA 2010

Barbora Žůrková

ORGANIZACE VÝSTAV ZAHRANIČNÍCH FOTOGRAFŮ V ČR PO ROCE 1989

ORGANIZATION OF EXHIBITIONS OF INTERNATIONAL PHOTOGRAPHERS IN THE CZECH REPUBLIC SINCE 1989
TEORETICKÁ BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Obor: Tvůrčí fotografie

Vedoucí práce: Prof. PhDr. Vladimír Birgus

Oponent: Doc. Mgr. Aleš Kuneš

Slezská univerzita v Opavě
Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě
Institut tvůrčí fotografie

OPAVA 2010

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Slezská univerzita v Opavě

Studijní program: Filmové, televizní a fotografické umění a nová média

Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě

Obor: TF, Akademický rok: 2009/2010

Název tématu česky:

Organizace výstav zahraničních fotografů v ČR po roce 1989

Název tématu anglicky:

Organization of Exhibitions of International Photographers in the Czech Republic since 1989

Vedoucí práce:

Prof. PhDr. Vladimír BIRGUS - ITF

Zásady pro vypracování:

Téma své práce jsem zvolila hlavně pro svůj osobní zájem o problematiku produkce velkých výstav zahraničních fotografů v České republice. Abych mohla věnovat dostatek pozornosti zákulisí těch nejlepších výstav, které byly u nás k vidění nebo i výstavám, které by se z nějakého hlediska daly označit za průkopnické, rozhodla jsem se svou práci omezit pouze na výstavy fotografů, kteří se věnují výhradně výtvarné fotografii. Proto se ve své bakalářské práci nebudu zabývat přehlídkami fotografů mnohdy světových jmen, kteří svá díla prezentovali například prostřednictvím každoročně pořádané přehlídky World Press Photo, a to i přesto, že se jedná o nejprestižnější cenu pro reportéry, udělovanou již od roku 1955. Období, kterým se ve své práci budu zabývat, jsem záměrně vymezila na dobu po roce 1989. Rozhodla jsem se tak z několika důvodů. Jedním je můj věk, díky kterému znám poměry před revolucí pouze z vyprávění. Druhým důvodem je, že v komunistické době byly výstavy zahraničních fotografů v České republice synonymem pro nedostatkové zboží.

Seznam doporučené literatury:

- Bush, Kate; Rogers, Brett: Reality Check / Současná britská fotografie, Galerie Rudolfinum 2003, Praha
- Dijkstra, Rineke: Portraits, Amsterdam 2004
- Domröse, Ulrich: Tobias, Herbert / Blicke und Begehren, Steidl-Verlag, Berlin 2008
- Helnwein, Gottfried; Nedoma, Petr: Angels Sleeping, Galerie Rudolfinum, Praha 2008
- Chevalier, Caroline: Frail Heroines, Le Chateau d'Eau, Toulouse, Francie 2008
- Malá, Olga; Srp, Karel; Denk, Wolfgang: Close Echoes / Public Body & Artificial Space, GHMP 1998, Praha
- Malá, Olga; Srp, Karel: Other Times / Současné britské umění, British Council 2004, Praha
- Nedoma, Petr: Bettina Rheims & Serge Bramly / I. N. R. I., Galerie Rudolfinum 2001, Praha Nedoma,
- Petr; Rakušanová, Marie: Double Fantasy, KANT, Praha 2010
- Raimanová, Ivona (editorka): Nan Goldin / I'll Be Your Mirror, Galerie Rudolfinum 1999, Praha
- Sedláčková, Lenka (editorka): Fotografis collection reloaded, NG v Praze, Praha 2008
- Vránová, Jana (editorka): 90 let Domu umění města Brna / Historie jednoho domu, Brno 2000

ABSTRAKT / ABSTRACT

Organizace výstav zahraničních fotografů v ČR po roce 1989

Téma své práce jsem si vybrala nejen pro svůj osobní zájem o tuto problematiku, ale především proto, že informace ze zákulisí výstav, které u nás již proběhly, se k běžným lidem se zájmem o umění jen těžko dostanou a když, tak značně upraveny „lidovou slovesností“. Proto doufám, že bych touto prací mohla přispět k lepší orientaci fotografů i začínajících kurátorů v prostředí českých institucí, pro které je pořádání výstav zahraničních fotografů náplní jejich povolání.

Organization of Exhibitions of International Photographers in the Czech Republic since 1989

I chose the topic of my dissertation not only because of my personal interest in this issue, but mainly because the information found behind the scenes of exhibitions which have taken place in the Czech Republic is not easily accessible to those interested in art, and if so, then it is extensively adapted by „folk literature.“ I hope, therefore, that with this work I can contribute to the improved orientation of photographers and curators starting out on their careers in Czech organizations, whose duties include organizing exhibitions of photography from abroad.

KLÍČOVÁ SLOVA / KEYWORDS

- organizace výstav
- zahraniční fotografové
- výstavy po roce 1989
- fotografické výstavy v ČR
- velké výstavy
- organization of exhibitions
- international photographers
- exhibitions since 1989
- photography exhibition in Czech Republic
- big exhibitions

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych poděkovala Vladimíru Birgusovi za vedení mé práce a mnoho zajímavých informací a Tomáši Pospěchovi za doporučení, která mi ulehčila výběr jednotlivých institucí.

Mnohokrát děkuji i zástupcům galerií, kteří mi ochotně při mém snažení pomáhali, jmenovitě: Janě Bömerové, Zuzaně Fořtové-Kosařové, Zuzaně Meisnerové-Wismer, Davidovi Koreckému, Olze Malé, Jiřímu Pátkovi, Jaroslavu Andělovi, Janě Vránové, Zbyňku Illkovi, Michalu Škodovi, Christelle Havranek, Haně Larvové a Ivoně Raimanové.

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem práci vypracovala samostatně za použití literatury a pramenů uvedených v seznamu použité literatury, odkazech [www](#) a dalších zdrojích.

Souhlasím, aby tato práce byla zveřejněna zařazením do ústřední knihovny FPF Slezské univerzity v Opavě, Uměleckoprůmyslového muzea v Praze a na internetové stránky [www.itf.cz](#)

V Praze dne 5. června 2010

Barbora Žůrková

OBSAH

Úvod	9
Koncepce.....	11
Galerie Rudolfinum.....	11
Galerie Langhans.....	12
Leica Gallery Prague.....	13
Galerie hl. města Prahy	14
Dům umění města Brna.....	15
Moravská galerie v Brně	15
Centrum DOX.....	17
Galerie 4	18
Galerie 35.....	19
Institut Cervantes	19
Goethe institut.....	19
British Council.....	19
Italský institut	19
Polský institut.....	19
Maďarský institut	20
Pražský dům fotografie	20
Národní galerie v Praze	20
Solo / Group.....	21
Galerie 4	21
Galerie Langhans.....	21
Moravská galerie v Brně	21
Galerie Rudolfinum.....	22
Galerie hl. města Prahy	22
Centrum DOX.....	22
Finance	23
Leica Gallery Prague.....	23
Moravská galerie v Brně	23
Leica Gallery Prague.....	23
Galerie Langhans.....	23
Galerie Rudolfinum.....	24
Galerie hl. města Prahy	25
Galerie 4	25
Leica Gallery Prague.....	26
Časový harmonogram.....	26
Galerie Langhans.....	27
Moravská galerie v Brně	27
Galerie Rudolfinum.....	27
Centrum DOX.....	28

Galerie 4	28
Leica Gallery Prague.....	29
Účast autora na vernisáži	29
Galerie Rudolfinum.....	29
Leica Gallery Prague.....	30
Galerie 4	30
Závěr.....	32
Přehled zastoupených institucí	34
Galerie Rudolfinum.....	34
Galerie Langhans.....	35
Galerie hl. města Prahy	36
Leica Gallery Prague.....	37
Dům umění města Brna.....	38
Moravská galerie v Brně	39
Centrum DOX.....	40
Galerie 4	41
Galerie 35.....	42
Výběr výstav zahraničních fotografů v České republice.....	45
Galerie Rudolfinum.....	45
Galerie Langhans.....	46
Galerie hl. města Prahy	47
Leica Gallery Prague.....	48
Dům umění města Brna.....	49
Moravská galerie v Brně	50
Centrum DOX.....	50
Galerie 4	50
Pražský dům fotografie	51
Použitá literatura.....	55
Odkazy www.....	57
Jiné zdroje	59
Jmenný rejstřík	61

Plakát k výstavě Cindy Sherman a Nan Goldin s Petrem Nedomou na schodišti Galerie Rudolfinum

ÚVOD

Jednou z příjemných povinností, snad každého studenta studujícího na vysoké škole s uměleckým zaměřením, je účast na vernisážích a výstavách nejen svých spolužáků, ale především autorů, kteří na poli fotografie i umění dosáhli světového věhlasu. Přestože Česká republika je menší zemí, každoročně se zde odehrává několik výstav zahraničních fotografů, které stojí rozhodně za pozornost. Zprostředkování takové prezentace českému publiku ale jistě skýtá mnohá úskalí, která si běžný divák neuvedomuje. Právě z tohoto důvodu jsem se rozhodla prostřednictvím mé teoretické bakalářské práce rozkrýt alespoň základní pravidla kterými se řídí výběr autorů, kteří jsou v České republice představováni a časovou strukturu jednání, která tuto náročnou produkční činnost provázejí.

V souvislosti se získáváním těchto informací bylo důležité nahlédnout do zákulisí jednotlivých institucí a pochopit, jakým způsobem přistupují ke koncepci při tvorbě výstavy, ať už autorské nebo skupinové. Nechtěla jsem svou práci pojmout pouze obecně, proto jsem se pokusila získat co nejvíce konkrétních informací o výstavách, které u nás proběhly za posledních 21 let.

Kromě svého názoru na dané téma, který jsem si utvářela téměř třičtvrtě roku, jsem se rozhodla dát prostor všem vyjádřením, které jsem získala na základě mnoha rozhovorů s řediteli galerií, ale i s kurátory či lidmi, kteří se na výstavě podíleli jakýmkoliv jiným způsobem nebo ji pouze nezaopatřili hodnotili jako její diváci.

Já osobně se jako návštěvník pravidelně nacházím snad na všech významných výstavách pořádaných především na území hlavního města Prahy, ale neváhám, společně s manželem, navštívit i mnohé zahraniční akce. Přestože tuto „turistiku“ po galeriích a muzeích provozuji už několik let, vždy pouze vidím výsledný produkt, kterým je samotná prezentace, případně způsob instalace či grafické zpracování materiálů k výstavě. Samozřejmě všechny tyto parametry se liší v závislosti na instituci, která tu či onu přehlídku pořádá, i na množství prostředků, s nimiž v danou chvíli může disponovat.

U nás se můžeme setkat s výstavní činností státních muzeí či nezávislých galerií, ale liší se koncepce pořádání výstav v závislosti na tomto zařazení?

S manželem máme také osobní zkušenosti s prezentováním našich fotografií na veřejnosti. Ty ale jistě s dojmy opravdových hvězd fotografického nebe nemají nic společného. A proto mě napadá otázka: do jaké míry závisí profesionální přístup galerie k organizaci výstavy na významu autora?

Galerie Rudolfinum – pohled do instalace

Z jiného úhlu pohledu mě samozřejmě zajímaly i nároky fotografů, kteří v České republice svá díla prezentovali. S tím souvisí i otázka přítomnosti autora na vernisáži, kterou řeším v samostatné kapitole. V zásadě platí, že neexistuje žádné obecné pravidlo, díky němuž by byla účast fotografa na zahájení zajištěna. Vždy se jedná o konkrétních podmínkách a každý autor má jiné nároky. Je potom na řediteli instituce, do jaké míry je pro něj přítomnost umělce na vernisáži důležitá a co všechno je pro ni ochoten udělat.

V neposlední řadě jsem se snažila vystopovat co nejvíce problémů, které provází organizování výstav zahraničních tvůrců. Ty jsou často dané i vnímáním České republiky jako destinace, která není ani v první desítce zemí, kde by zahraniční umělci svá díla chtěli prezentovat. Okouzlení východní Evropou, které bylo dáno koncem komunistického režimu, pominulo. Jestliže má dnes instituce ambici pořádat výstavy nejvyšší kvality, nezbývá než tvrdě pracovat.

Téma své práce jsem si vybrala nejen pro svůj osobní zájem o tuto problematiku, ale především proto, že informace ze zákulisí výstav, které u nás již proběhly, se k běžným lidem se zájmem o umění jen těžko dostanou a když, tak značně upraveny „lidovou slovesností“. Proto doufám, že bych touto prací mohla přispět k lepší orientaci fotografů i začínajících kurátorů v prostředí českých institucí, pro které je pořádání výstav zahraničních fotografů náplní jejich povolání.

Abych mohla věnovat dostatek pozornosti zákulisí těch nejlepších výstav, které byly v České republice k vidění nebo i výstavám, které by se z nějakého hlediska daly označit za průkopnické, rozhodla jsem se svou práci omezit pouze na výstavy fotografů, kteří se věnují výhradně výtvarné fotografii. Proto jsem se ve své bakalářské práci nezabývala přehlídkami fotografů mnohdy světových jmen, kteří svá díla prezentovali například prostřednictvím každoročně pořádané přehlídky World Press Photo, a to i přesto, že se jedná o nejprestižnější cenu pro reportéry, udělovanou již od roku 1955.

Období, kterým jsem se ve své práci zabývala, jsem záměrně vymezila na dobu po roce 1989. Rozhodla jsem se tak z několika důvodů. Jedním je můj věk, díky kterému znám poměry před revolucí pouze z vyprávění. Druhým důvodem je, že v komunistické době byly výstavy zahraničních fotografů v České republice synonymem pro nedostatkové zboží.

KONCEPCE

Jedním z hlavních témat, řešených v době vzniku instituce, je určení koncepce. V případě, že se galerista rozhodne zaplnit určitou mezeru „na trhu“ a vytvořit novou, ojedinělou galerii v České republice, nejčastěji je její originalita podmíněna právě rozdílnou koncepcí oproti konkurenčním subjektům. Přestože galerií, které vystavují zahraniční fotografie, u nás není mnoho, přístup ke koncepci má každá instituce rozdílný. To je jeden z důvodů, díky kterým si přijde na své snad každý navštěvník, neboť škála prezentovaných autorů je opravdu velmi široká. Nejedná se jen o autory světového věhlasu, jejichž výstavy jsou často k vidění například v Galerii Rudolfinum, Leice Gallery Prague, Galerii hlavního města Prahy, Langhansu nebo v Domě umění města Brna, je možné se seznámit i s pracemi tvůrců mladší generace, kteří na celosvětové uznání teprve čekají a to díky Moravské galerii v Brně, Galerii 4 v Chebu, či galerii Fiducia v Ostravě, která ve svém prostoru představila fotografie pocházející ze Slovenska či Maďarska i přes minimální rozpočet s nímž může disponovat.

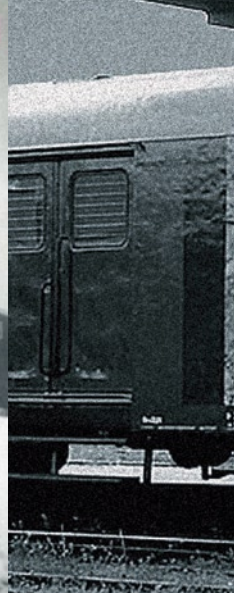
Galerie Rudolfinum svou činnost zahájila ve zrekonstruovaných prostorách v roce 1994 a od té doby jde za svým cílem – zaměřit se především na výstavy současných tvůrců. Kromě výstav autorů světově známých, u kterých hledá jiné, neobvyklé pohledy, často představuje i autory mladé či doposud opomíjené. Druhou koncepční linií galerie jsou výstavy dnes již klasické fotografie z konce 19. a počátku 20. století. Mezi takovéto prezentace je možné zařadit například projekt „Námořní deník Erwina Dubského“, který zahrnoval stovky snímků z cesty kolem světa, kterou Dubský absolvoval v letech 1874–1876 na korvetě Erzherzog Friedrich a během které nashromáždil řadu uměleckých děl, etnografický materiál i dobovou dokumentaci nebo expozici „František Drtikol – fotograf, malíř, mystik“ či výstavu starší české krajinářské fotografie ze sbírek UPM.

Galerie je koncipována od svého počátku jako Kunsthalle. S tímto nápadem přišel její ředitel Petr Nedoma hned v počátku a dnes, po více než patnácti letech, je zřejmé, že toto rozhodnutí bylo správné. Instituce se tak mohla po celou dobu soustředit na kvalitní projekty, které vždy reagovaly na aktuální tendence napříč uměleckými styly.

To, že galerie poskytuje celkem velký prostor fotografickým výstavám, zde nemusím zdůrazňovat. Zeptala jsem se paní Zuzany Fořtové-Kosařové, kde vznikla první myšlenka, soustředit se na toto mladé umělecké médium, které bylo uznáno za svébytné před docela nedávnou dobou, či zda existuje konkrétní důvod, proč jejich galerie prezentuje světové fotografie.

„Právě proto, že fotografie je jedno z nejmladších médií, prodělává stále vývoj. To je důvod, proč se v ní pořád něco nového odehrává. Stejně jako v případě jiných výtvarných forem – snažili jsme se také u fotografie, především v 90. letech, zacelit některé mezery, které zde nutně z předchozí doby byly. V jednu dobu došlo i k jakémusi ústupu klasických médií, jako je malba či socha, ve prospěch nových technologií, mezi které fotografie spadá. Další, méně podstatný, argument vychází z architektonické povahy budovy. Statika domu například neumožňuje zaměřit se na prezentaci plastiky. Je to dáno nosností, kde je omezení 300 kg/m². To ale platí především u trojrozměrných výtvarných děl, jako například u instalací Damiena Hirsta (řez ovčí či krávu nebo žralok ve formaldehydu). Se stejným omezením se setkal i český výtvarník Jiří David, když některá z jeho děl prostě neprošla dveřmi, které vzhledem k památkově chráněné budově nebylo možné vybourat. Jako důsledek těchto peripetií pak vznikla trnová koruna, umístěná přímo na střeše galerie.“¹

1 Odpověď Zuzany Fořtové-Kosařové na otázku: „Kdy jste se poprvé rozhodli svou pozornost zaměřit na fotografii?“ a „Jaké konkrétní důvody vás k tomuto rozhodnutí vedly?“ – leden a duben 2010

Galerie Langhans – pohled do instalace a plakát k výstavě Anderse Petersena

Ať jsou důvody pro rozhodnutí poskytnout prostor pro prezentaci fotografům jakékoliv, nejdůležitější je, že se tak děje na nejvyšší úrovni. Příznivci fotografie si tak opravdu přijdou na své, protože program, který galerie v posledních letech uskutečňovala, byl opravdu bohatý. Mohli jsme vidět jak mnoho monografií světových fotografů, tak i velké množství zajímavých skupinových expozic. Za všechny zmíním alespoň ty, které já osobně pokládám za nejpřínosnější: Cindy Sherman, Nan Goldin, Rineke Dijkstra, Gregory Crewdson, Bettina Rheims a Serge Bramly či Reality Check nebo Podivné nebe.

„Koncepte, strategie, taktika a podobné výrazy jsou pomůckou, která symbolizuje to jediné a důležité: tvrdě pracovat s vymezeným cílem. Naším cílem bylo a je dělat kvalitní a podnětné výstavy a vytvořit z Langhansu místo, které bude mít respekt u laické i odborné veřejnosti.“² říká paní Meisnerová, ředitelka **Galerie Langhans**. Ta měla v poslední době bohatý a inspirativní program, a tak se stala místem, které nebylo možné přehlédnout. Autory, jejichž díla jsme mohli v tomto prostoru shlédnout, vybírali zástupci galerie zejména podle kvality, jak dokazuje většina výstav pořádaných od roku 2003, kdy nám byla v této galerii představena tvorba významného švédského fotografa Anderse Petersena, která byla první monografickou výstavou zahraničního umělce v Langhansu vůbec. Tento autor se již nyní stal žijící legendou a vzorem pro mnohé začínající fotografy, které okouznil svým dílem ležícím na hranici subjektivního dokumentu a sociálně orientované fotografie. Petersen dává velký význam i instalaci svých fotografií do rozličných geometrických tvarů, které podporují jejich působivost, což potvrdil i na své výstavě v Langhansu, jehož prostor si přijel prohlédnout několik měsíců před samotnou výstavou. Od té doby následovalo v Langhansu dalších 33 významných přehlídek autorských i skupinových a mnoho doprovodných programů.

„Krom uměleckých (výtvarných) hodnot by měly mít práce (není to však podmínkou) i společenské poslání, dotýkat se něčeho bytostně lidského nebo reflektovat společensky závažné téma.“³ To je důvod, proč se Galerie Langhans zapsala za pouhých 6 let své existence do podvědomí kulturní veřejnosti jako instituce s velmi kvalitním programem. Přes zprávu o ukončení své výstavní činnosti v tomto roce, v závislosti na odchodu paní Meisnerové z postu ředitelky galerie na pozici, kde bude moci věnovat

2 Odpověď Zuzany Meisnerové na otázku: „Jakou koncepci jste si jako galerie určili?“ – únor a březen 2010

3 Odpověď Zuzany Meisnerové na otázku: „Podle jakého kritéria vybíráte zahraniční fotografy?“ – únor a březen 2010

Sebastião Salgado – výstava ve vlaku

více času pracím spojeným s archivem ateliéru Langhans a jeho historickým odkazem, mnoho fotografů stále věří, že výstavní prostory této významné pražské galerie budou i nadále zachovány a využívány k prezentaci prací zahraničních kolegů a významných českých představitelů pracujících s médiem fotografie.

Jiná pražská galerie, vzdálená od Langhansu „coby kamenem dohodil“, si zvolila dosti rozdílnou koncepci, přestože prezentuje také autory těch nejvýznamnějších jmen. **Leica Gallery Prague**, která od roku 2008 sídlí v nových prostorách ve Školské ulici na Praze 1, začala svou činnost už v roce 2001, kdy se uskutečnila divácky velmi úspěšná výstava Exodus od autora Sebastião Salgada v pražském Mánesu. Tato akce byla první zkušeností ředitelky Jany Bömerové s produkcí světové výstavy, díky níž měla možnost projít všemi problémy, které s pořádáním velké výstavy přímo souvisí.

Koncept, s nímž LGP vstoupila na českou scénu, je jednoduchý. Expozice mají oslovit co nejširší publikum a témata výstav nejsou omezena žádnými limity. Navíc se tato instituce zaměřuje od svého počátku na autorské projekty nejen českých, ale především zahraničních umělců. Tedy to nejnáročnější z hlediska financování, co si majitel galerie může představit. Vystavovat fotografie autorů světového věhlasu v Praze, kde tradice pořádání velkých světových výstav, kromě několika málo institucí, které se touto problematikou zabývají, prakticky neexistuje, byl rozhodně odvážný, někdy možná až sebevražedný krok. Ten zajistil galerii velké uznání ze strany kulturní i laické veřejnosti, plynoucí z diváckého úspěchu většiny touto institucí produkovaných výstav. Mezi nejpozitivněji hodnocené projekty patřily především výstavy pořádané v prostorách Nejvyššího Purkrabství Pražského hradu. Ty byly LGP poskytnuty k užívání, za což se odměnila produkcí jedné z nejvýznamnějších fotografických výstav v České republice vůbec – výstavou děl Helmuta Newtona.

Ve stejných prostorách jsme mohli shlédnout celou řadu výstav dalších, neméně slavných fotografů jako například přehlídku „Photographs“ slavné dokumentaristky Mary Ellen Mark či expozici „Werk“ portrétisty hudebních ikon Antona Corbijna. Těmito projekty se LGP zapsala do historie a v České republice se na ně bude dlouho vzpomínat. Není podstatné, zda se tyto výstavy konaly v již zmíněném prostoru Nejvyššího Purkrabství Pražského hradu nebo ve Školské ulici, nynějším sídle LGP, kde

Fotografie zástupkyně generace „Young British Artists“ – Sam Taylor Wood

jsme mohli shlédnout expozice dalších celosvětově proslulých tvůrců. Za všechny zmíním alespoň holandského fotografa Ruuda van Empela či významnou francouzskou umělkyni Sarah Moon. Leica Gallery Prague se za dobu svého působení stala synonymem kvality a diváckého úspěchu a jako instituce si tím získala dobré jméno nejen u nás, ale i v zahraničním kontextu.

Přes řadu úspěchů se Jana Bömerová rozhodla v tomto roce své činnosti na postu ředitelky galerie zanechat, odstěhovat se s rodinou na Havaj a galerii předat své nástupkyni Mileně Dubské. Právě toto rozhodnutí se možná projevilo i na koncepci výstav z poslední doby, kdy se v Leica Gallery Prague častěji objevují líbivé expozice, které jsou i přes úspěch u širšího publika kulturním obecenstvem přijímány s rozpaky. Nezbyvá než doufat, že nástupkyně Jany Bömerové – Milana Dubská, která vede instituci od 1. května 2010, najde cestu k původní koncepční linii galerie a bude nadále renomé této značky prohlubovat.

Koncepce pražské galerie – **Galerie hlavního města Prahy** vykazuje, oproti těm již jmenovaným, několik zásadních rozdílů. Tu nejpodstatnější odlišnost vidím v tom, že se nezaměřuje na pořádání apriori fotografických výstav, ale fotografii jako médium začala běžně zařazovat do svého výstavního programu ve chvíli, kdy ji začali umělci využívat jako jeden z vyjadřovacích prostředků. Přesto galerie uspořádala několik výstav, kde fotografie měla výsadní postavení.

Jedním z velkých projektů Galerie hlavního města Prahy, kde byli významně zastoupeni umělci pracující s fotografií, byla výstava „Close Echoes / Veřejné tělo & Umělý prostor“, která se konala již v roce 1998. Jednalo se o projekt, s jehož koncepcí přišla sama Galerie hlavního města Prahy – potažmo její kurátorka paní Olga Malá a Karel Srp ve spolupráci s Wolfgangem Denkem. Ti se rozhodli představit v České republice zástupce slavné generace umělců nazvané „Young British Artists“, kteří byli tehdy sdruženi pod galerií Saatchi & Saatchi. Dostát záměru se galerii nejen podařilo, ale výstava, jejíž koncepce byla vymyšlena českými kurátory, následně cestovala po dalších významných světových galeriích a její opakování bylo k vidění i v Kunsthalle Krems.

Dalším projektem GHMP byla přehlídka, která se stala kulturní událostí roku 2003, „O tělech a jiných věcech / Německá fotografie 20. století“. Význam této výstavy je o to větší, že impuls k jejímu uspořádání vyšel od české instituce, která oslovila Klause Honnefa a ten společně se svou manželkou a Hanou Larovou, tehdejší kurátorkou Galerie hlavního města Prahy, tuto výstavu připravil. Klaus Honnef, uznávaný

Ukázka z díla Sibylle Bergemann

znalec dějin německé fotografie, se s českými zástupci shodl na více než třech stovkách fotografií, které datem vzniku pokrývaly celé 20. století. Reprízy výstavy byly následně uvedeny i v dalších významných zahraničních institucích jako v Moskevském domě fotografie či v muzeu Bochum v Německu.

Českou galerií, která svým významem přesahuje hranice regionální úrovně, je **Dům umění města Brna**. Tato instituce, stejně tak jako například Rudolfinum, Leica Gallery Prague či Langhans, u nás plní funkci Kunsthalle, tedy pořádá více či méně dlouhodobé projekty, nevlastní ale žádné sbírky. To galerii umožňuje pružně reagovat na aktuální tendence v současném umění a dávat prostor mladším tvůrcům. Toto zaměření je praktické i z finančního hlediska, uvážíme-li, že prostředky určené k dotování velkých výstav, jsou u nás velmi omezené. Cílem Domu umění není pouze příprava jednotlivých expozic, svou pozornost také věnuje pečlivé přípravě mnohých doprovodných programů.

Činnost Domu umění podporuje i Spolek přátel Domu umění města Brna, který vznikl již roku 1997 a funguje do současnosti. Jeho hlavní snahou je vytvořit prostor pro setkávání a diskuzi umělců, teoretiků a milovníků umění a to včetně začínající nejmladší generace a opomíjené starší generace výtvarníků.

Skutečnost, že se na výstavách pořádaných Domem umění města Brna setkáváme hojně s fotografií, je dána nejen zájmem kurátorky galerie, paní Jany Vránové, o sledování vývoje zahraničních a českých fotografů, ale i tím, že fotografie se stala již nedílnou součástí vizuálního umění. Není tak potřeba uvažovat nad tím, zda se díváme na umělecké dílo vytvořené médiem fotografie, malbu či sochu, důležité je pouze jeho sdělení.

Od roku 1989 vzniklo v Domě umění mnoho fotografických výstav jak autorů mladší generace, tak i světově uznávaných fotografů jako například Antona Corbijna, Cecila Beatona, Mana Raye a Meret Oppenheim či v poslední době fotografky Sibylle Bergemann.

Jiná brněnská galerie, která zaujímá na poli prezentace zahraničních fotografů také nenahraditelné místo, je **Moravská galerie v Brně**. Tato instituce je ojedinělá hlavně šířkou svého záběru. Jako jediná instituce v České republice se totiž zabývá výtvarnou kulturou zcela komplexně a to včetně sbírkové činnosti. Od roku 1961 se prezentuje pod dnešním názvem, který vznikl sjednocením Moravského průmyslového muzea s Obrazárnou Moravského zemského muzea.

Fotografie umělkyně Stefanie Schneider

Prezentace fotografie v Moravské galerii v Brně má dlouholetou tradici. Ze starších projektů není možné nezmínit fotografickou výstavu ze sbírky nadace Ludwig, kterou připravilo Museum Moderního Umění ve Vídni a hlavně jeho tehdejší kurátorka Monika Fáber společně s Antonínem Dufkem. Tato výstava byla ojedinělá především širokým zastoupením světoznámých autorů.

To, že galerie dává poměrně velký prostor k prezentaci českým i zahraničním fotografům, je zásluhou především fotografického oddělení, o jehož chod se starají Jiří Pátek a Antonín Dufek. Ti vybírají prezentované autory následujícím způsobem: *„Při výběru hraje roli kvalita a aktuálnost prací, což neznamená jen úspěch fotografií a fotografa ve výstavním provozu, ale také vztah díla k teoretickému diskurzu. To znamená, že velká jména, představující pro dnešek spíše sentiment a setrvačnost nemají pro dramatickou koncepci výstav apriori zelenou.“*⁴

V MG funguje stálý výstavní prostor pro fotografii Camera, který má určitou dramaturgickou linii, je tedy pochopitelné, že výběr autorů a témat musí konvenovat logice dramaturgie. V tomto prostoru jsme měli možnost navštívit například výstavy „Podoby tváře – šalba a klam“, „Stefanie Schneider – 29 Palms, CA“, či „Známosti na zapřenou“. Na fotografii je kladen důraz i v jiných prostorách Moravské galerie, která vlastní celkem čtyři budovy, což značí rozsáhlost práce na výstavních projektech ať už dlouhodobého nebo krátkodobého charakteru. Není možné nezmínit úspěšnou výstavu Flourish – Současné umění z Walesu v kurátorské koncepci Marka Pokorného a Anthonyho Shaplana v Místodržitelství paláci nebo projekt Příjemné závislosti – Inscenovaná fotografie 70. let kurátora Jiřího Pátka v Pražákově paláci.

Ve své kurátorské koncepci se galerie v oblasti fotografie zaměřuje na sledování vycházejících talentů. Tedy umělců, kteří už mají určité renomé, ale ještě nejsou na vrcholu. *„Vystavit Antonína Kratochvíla nebo Salgada dokáže každý, stačí sehnat peníze. Tyto výstavy jsou prefabrikované. Velká hvězda je fabrikou, která živí řadu lidí, což vnáší do procesu trochu křečovitou profesionalitu. Vycházející hvězdy jsou zajímavější, nemají profláklý příběh. Jsou skromné. Přesto vědí, co chtějí,“*⁵ říká Jiří Pátek.

Ve znamení tohoto hesla vsadila Moravská galerie v minulosti na Dorit Margreiter, která letos bodovala na Bienále v Benátkách, a na Stefani Schneider, která se díky svým fotografiím a filmům prosazuje jak v Evropě, tak v USA.

4 Odpověď Jiřího Pátka na otázku: „Podle jakého kritéria vybíráte zahraniční fotografie?“ – únor 2010

5 Odpověď Jiřího Pátka na otázku: „Do jaké míry je pro vás důležité jméno autora?“ – únor 2010

Julia Calfee - fotografie ze série „Chelsea hotel zevnitř“

Moravská galerie má nejen dlouhou tradici, ale i nepostradatelné místo v kulturním životě českých občanů. Přestože nesídlí v hlavním městě, zasluhuje srovnání s nejlepšími institucemi u nás, jako je Rudolfinum či Langhans. To, že vystavování fotografů nejsou až takové hvězdy jako vidáme v Rudolfinu, je dáno rozdílným přístupem ke koncepci – MG dbá na poskytnutí prostoru autorům mladší generace.

„Dnes, kdy stále více lidí myslí nebezpečně stejným způsobem, schopnost umění znejistit naše obvyklé způsoby vnímání může být jeho největším přínosem.“ Tato věta je mottem mladé pražské instituce **Centra DOX**. Ta vznikla za účelem vytvoření živého kulturního místa, které by se stalo platformou pro prezentaci současného umění v kontextu témat, jež mění dnešní svět. Kulturní centrum vzniklo z iniciativy Leoše Války s cílem vytvořit instituci, která by sloužila široké veřejnosti. Galerie svou činnost zahájila kladně recenzovanou výstavou s názvem „Vítejte v kapitalismu!“ v říjnu roku 2008.

V rámci své práce jsem se ale zajímala především o projekty, jejichž nepostradatelnou součástí byla expozice fotografií Roberta Mapplethorpe nebo Julie Calfee. Myšlenka vytvořit výstavní projekt, který by se zabíral hotelem Chelsea, spatřila světlo světa asi před pěti lety. Tedy ještě předtím, než vznikla samotná galerie. Tento new yorský hotel se stal svědkem vzniku mnoha zásadních děl. Žilo zde mnoho významných malířů, filmařů, spisovatelů, skladatelů, hudebníků, tanečníků a herců jako například Andy Warhol, Robert Mapplethorpe, ale i Miloš Forman.

Zeptala jsem se uměleckého ředitele Centra DOX Jaroslava Anděla, jak složité bylo získat pro svůj koncept díla právě Mapplethorpe. *„U slavných autorů, kterým Robert Mapplethorpe bezesporu je, je poměrně složitý přístup k jejich pracím. Zvláště když naše centrum je novou institucí, která nemůže recipročně zapůjčit výstavu jiného umělce či poskytnout dostatečné garance. Štěstím v tomto konkrétním případě bylo, že Mapplethorpe těsně před svou smrtí odkázal své dílo nadaci The Robert Mapplethorpe Foundation, za jejichž podpory se nakonec projekt uskutečnil. Cesta k tomu ale byla strastiplná. Nadace nejprve na naší žádost vůbec nereagovala. Obrat v jednání a příslib jejich participace na projektu nastal až ve chvíli, kdy jsme je oslovili na základě osobních přátelských kontaktů.“*⁶

6 Odpověď Jaroslava Anděla na otázku: „Jak složité bylo získat pro výstavu díla slavných umělců, jako je R. Mapplethorpe?“ – duben 2010

Centrum DOX je alespoň pro mě určitým příslibem do budoucnosti. Je potřeba zmínit, že instituce své projekty nepřebírá, ale vždy jejich koncepci sama vytváří. To je poměrně zásadní rozdíl, který je často při recenzování výstavy opomíjený. Z hlediska kreativního přístupu a reakce na aktuální tendence však není možné realizovat pouze prefabrikované projekty. Cesta tohoto mladého kulturního centra mi je proto více než sympatická.

Prezentování zahraničních fotografů se věnují i další české instituce, které pracují s mnohem menšími finančními prostředky, než ty již zmíněné. Jedním z příkladů je dnes již tradiční **Galerie 4** v Chebu. Vznikla v roce 1985 a dneska je nejstarší ryze fotografickou galerií u nás. I tato galerie přistupuje ke koncepci tvůrčím způsobem.

Galerie 4 vystavuje na základě dlouhodobých cyklů výstav jako například Nové tváře, Historická fotografie, Regionální autoři, Fotografické školy Evropy, Zahraniční fotografie, Projekty. Některé cykly se prolínají, jiné vznikají. K naplňování těchto témat oslovuje instituce a jednotlivé autory s nabídkou uspořádání výstavy. Nabídky ale i sama dostává, jak od institucí, tak i od autorů samotných.

„Nabídky a námi vyhledané výstavy shromažďujeme po celý rok, v průběhu října vytváříme ze shromážděného materiálu výstavní program na rok příští.

Při výběru fotografů posuzujeme několik kritérií. Důležitá je možnost zařazení přehlídky do výstavního cyklu. Při přemýšlení o autorské výstavě se rozhodujeme na základě katalogů, knih nebo referencí z ostatních galerií. V případě autorské výstavy začínajícího fotografa je nezbytná záštita instituce nebo doporučení pedagoga. U zahraničních výstav vycházíme zejména z osobního kontaktu s autorem či institucí, protože můžeme jednat o ceně, nabídnout reciproční výstavu atd. Pronájem výstav slavných fotografů z institucí si můžeme dovolit jen velmi zřídka, protože náklady na výpůjčné, pojištění a transport přesahují naše možnosti. (Např. výstava „August Sander“ stála v roce 2005 téměř 100 000,- což představuje značnou část rozpočtu určeného na výstavy.)”

Přes výrazně nižší rozpočet galerie a její polohu, její význam dávno přerostl regionální charakter. Dokazují to i výstavy, které má galerie již za sebou jako například Konstrukce a fikce, Mario Giacomelli, Britská fotografie 80. let, WeeGee, Jens Olaf Lasthein nebo August Sander. Galerie se ale nezaměřuje pouze na pořádání výstav, zabývá se i sbírkotvornou činností či pořádáním workshopů nebo sympozií. Dobrou zprávou pro všechny příznivce této instituce je získání nových a především větších prostor, které galerii do budoucna umožní rozšířit její výstavní projekty. Zásluha na tom, jak dneska galerie vypadá, připadá jejímu řediteli panu Zbyňku Illkovi, který bude snad ještě dlouho ve stejném duchu pokračovat a prohlubovat renomé instituce.

S podporou kulturních projektů se setkáváme i ze strany zahraničních institutů v Praze. Ty převážně podporují prezentaci kultury té konkrétní země, o jejíž institut se jedná. Jednotlivá zastoupení zahraničních států se na uměleckých projektech nepodílela vždy jen finančně. Často byla jejich pomoc nepostradatelná, například při navazování kontaktů mezi českou galerií a zahraničním umělcem či institucí a samozřejmě garancí, díky které se mnohdy podařilo rozptýlit obavy zahraničních autorů ze sebereprezentace v České republice.

Denisův institut, který byl později přejmenován na Francouzský institut, vznikl již za 1. republiky. Jeho zástupci kladli vždy důraz na prezentaci francouzského umění. Budova je majetkem Francie, díky čemuž se

7 Odpověď Zbyňka Illka na otázku: „Jakým způsobem vytváříte výstavní program?“ a „Podle jakých kritérií vybíráte jednotlivé umělce?“ – únor 2010

na její půdě i v době komunismu konalo mnoho výstav proslulých fotografů. V centru pozornosti se toto tvůrčí médium ocitlo hlavně v 80. letech minulého století díky tehdejšímu řediteli Michelu Métayerovi. V kontextu tehdejší doby se prezentace fotografů jako byli Henri Cartier-Bresson, Bernard Faucon či Alain Fleischer jeví jako zázrak.

Fotografie byla hlavním výstavním artiklem i v nadcházejících letech, kdy byl ředitelem zastupitelství Olivier Poivre d'Arvor, jemuž se podařilo v Praze uvést například expozice Helmuta Newtona či Williama Kleina. V této tradici pokračovala i nedávná ředitelka (a jeho bývalá manželka) Olga Kubelková-Poivre d'Arvor.

V současnosti se institut zaměřuje výhradně na fotografickou tvorbu prostřednictvím **Galerie 35**, která působí svébytným dojmem. Je to dáno tím, že kultura ve Francii má velký význam a rozsáhlou tradici. Nejen proto, ale i pro zpřístupnění děl fotografů pocházejících z Francie českému publiku, je prostor Galerie 35 logickým vyústěním touhy Francouzů, pobývajících na území Prahy potažmo celé České republiky, po alespoň jednom vlastním kulturním místě.

To, že kultura v životech Francouzů zaujímá vyšší postavení, než na které jsme zvyklí tady u nás, nemusím zdůrazňovat. Vernisáže všech výstav pořádaných touto galerií jsou tak hojně navštěvované a stávají se často místem setkávání.

Galerie 35 dává příležitost k prezentaci zavedeným tvůrcům, ale také mladým nadějným autorům. Příkladem představení nejmladší generace francouzských fotografů může být jedna z posledních výstav autorské dvojice Caroline Chevalier a Oliviera Metzgera, kteří svou dráhu profesionálních fotografů započali na Národní škole fotografie v Arles. Z dalších výstav fotografů, jejichž popularita dávno překročila francouzské hranice, bych jmenovala expozici Roberta Doisneau či Annie Assouline. V galerii institutu proběhlo také několik výstav českých fotografů, kde koncept je opačný. Takto instituce představila práce Jindřicha Štreita či Josefa Koudelky.

Na prezentaci autorů pracujících s fotografickým médiem se výrazně podílí i další zahraniční instituty. **Institut Cervantes** v poslední době výrazně obohatil fotografický výstavní program v Praze. Po jeho slavnostním otevření, v září roku 2005 za přítomnosti španělského prince a princezny, představil mnoho výstavních projektů, na kterých zájemci mohli shlédnout například originály z období avantgardy nebo díla ze současnosti španělské fotografie.

Goethe institut, sídlící na břehu Vltavy, pořádá ve svém prostoru několik výstav fotografií ročně. Dále se podílí především na kolektivních projektech a podporuje expozice související s představením německé kultury v České republice.

British Council, který v minulosti podpořil řadu projektů jako například „Other Times“ v Městské knihovně či „Reality Check / Současná britská fotografie“ v Galerii Rudolfinum, se dnes již ve výtvarném umění neangažuje v takové míře.

Italský institut přispěl k prezentaci fotografie v Praze několika výstavami. Za podpory Americké ambasády vystavil v roce 2000 soubor fotografií revolucionářky a významné italské fotografky, která začala tvořit pod vlivem Edvarda Westona, Tiny Modotti. V roce 2003 pak uspořádal přehlídku děl Maria Giacomelliho, pouhé tři roky po smrti umělce.

Polský institut, který se přestěhoval z dobře známé polohy na Václavském náměstí na Malé náměstí v Praze, trpí nedostatkem diváckého zájmu, možná v důsledku toho, že vstup do budovy je možný až po zazvonění. Přesto svou pozornost zaměřuje také na fotografické výstavy, o kterých informuje hlavně prostřednictvím mailových pozvánek a plakátů.

Prezentaci autorů pracujících s fotografickým médiem se věnuje i **Maďarský institut** v Praze, který nedávno uvedl výstavu současné vycházející hvězdy maďarské fotografie Matyáše Misseticse.

Svého času se na podpoře výstavních projektů podílela i další zastupitelství evropských zemí, jako například Rakouský institut, švýcarská Pro Helvetia nebo Americká ambasáda. V dnešní době se tyto instituce v podpoře umění příliš neangažují.

Samozřejmě, našlo by se mnoho dalších institucí, které se někdy věnovaly výstavám zahraničních fotografů. Moje práce ale neaspiruje na to, stát se pouhým výčtem jmen a případných úspěchů na poli prezentace tohoto tvůrčího média. Zaměřila jsem se převážně na fungující galerie, které se výstavami zahraničních umělců přímo zabývají. To je i důvod, proč se nevěnuji příliš **Pražskému domu fotografie**, který v současnosti prakticky nefunguje. Přesto ve vrcholném období 90. let minulého století připravil řadu výstav světoznámých tvůrců (August Sander, Michal Rovner, André Kertész, Michael Kenna aj.) za minimální náklady. Takto vystavil například práce Andrého Kertésze, která mu byla zadarmo propůjčena Mísí pro fotografické dědictví v Paříži. Náklady na výstavu činily tehdy tak jen několik tisíc korun, které bylo nutné vynaložit na letenku, aby mohla být díla do České republiky dopravena. Mnoho milovníků fotografie vzpomíná i na prezentace Lili Almog nebo polské tvůrčí dvojice Weronika Łodzińska – Andrzej Kramarz, které se konaly v náhradním prostoru na Václavském náměstí. Bohužel, jak jsem již zmínila, v dnešní době PHP prakticky nefunguje (nové výstavní prostory v Revoluční ulici stále nejsou otevřeny) a tak Česká republika nemá svůj dům fotografie, jak je tomu třeba v Paříži, Bratislavě, Moskvě nebo Budapešti...

Zcela jiným příkladem je **Národní galerie**, která jako by se programově fotografickým výstavám zcela vyhýbala. Fotografii nezařazuje ani do své sbírky, což je dáno jednostranným zaměřením ředitele instituce, Milana Knížáka. Tento přístup je možný praktikovat u institucí, které vznikají s určitou koncepcí, nicméně Národní galerie, by se neměla takto tvrdě vyhraňovat, ale naopak by měla nezaujatě pokrývat co nejširší škálu tvůrčích směrů. Tato ignorace se odráží i na návštěvnosti galerie, která nikoho neohromí a není možné ji srovnávat s podobnými institucemi v zahraničí. Před nástupem Milana Knížáka na post ředitele, v roce 1997, připravila galerie fotografickou expozici děl fotografky Annie Leibovitz. Přes ohromný úspěch u 70 000 návštěvníků, Národní galerie už nikdy podobnou přehlídku nezopakovala.

Jedinou výjimkou byla nedávná fotografická výstava Fotografis collection reloaded pořádaná Bank Austria Kunstforum v roce 2008 v paláci Kinských. Kolekce fotografií ze sbírky, založené Annou Auer, obsahovala originály světových mistrů jako například Henryho Petera Emersona, Mana Raye, Edwarda Westona, Augusta Sander, László Moholy-Nagyho či Diany Arbus a byla tak jedinou příležitostí vidět u nás tyto proslulé snímky pohromadě. Náklady na výstavu byly placeny hlavně rakouskou stranou a dokonce byla k expozici vydána i česky psaná vložka do rakouského katalogu.

Právě probíhá výběrové řízení na post ředitele Národní galerie, který by měl Milana Knížáka vedoucího tuto galerii již od roku 1999 nahradit. Není ale možné spekulovat, zda to bude mít vliv na změnu přístupu k fotografii jako k tvůrčímu médiu.

SOLO/GROUP

Téma počtu umělců participujících na jednotlivých výstavách je otázkou vkusu každého z nás. Není se proto čemu divit, že ředitelé některých galerií dávají přednost spíše monografickým projektům, jiní upřednostňují kolektivní exhibice či oběma druhům prezentace poskytují stejný prostor.

Galerie 4 nejraději vytváří své vlastní koncepty, u těch převzatých je totiž často vše pevně stanovené kurátorem. Prostor poskytuje výstavám autorským i skupinovým. Rozdíl je vždy v tom, s kým se o zapůjčení děl jedná. Jestliže má galerie zájem o monografickou výstavu žijícího autora, obvykle jedná s ním samotným nebo jeho galeristou či managerem. Když uvažuje o zapůjčení děl nežijícího autora, většinou musí jednat se správcem sbírky, galerií či nadací. U autorské výstavy platí, že se vždy jedná s poměrně malým počtem subjektů. Naopak u skupinových prezentací platí opak. Pokud nejsou všichni autoři zastoupeni v jediné sbírce, jednání o skupinové výstavě přináší mnohem více problémů s výpůjčkami, svozem, pojištěním, celním odbavením atd.

Zbyněk Illek říká: „*Já sám preferuji spíše autorské výstavy, nicméně děláme i výstavy skupinové. Vybrané, případně všechny autory ze skupiny, pak představujeme prostřednictvím následujících samostatných výstav (např. udělali jsme výstavu Český dřevák a pak jsme během několika let prezentovali celou tvůrčí skupinu. Stejně tomu bylo u umělecké asociace La Veduta z Bretaně, či dokumentaristů z Side Gallery v Anglii apod.)*“⁸

Galerie Langhans v tomto ohledu nemá priority. Považuje za stejně důležité prezentovat umělce prostřednictvím autorských i skupinových prezentací. Během 35 výstav, které v průběhu existence instituce byly v galerii k vidění, zažili její zástupci oba přístupy. Všechny projekty, které Langhans za dobu svého působení na české fotografické scéně připravil, byly vždy orientované konceptuálním směrem, což je hlavní rozdíl mezi touto galerií a dalšími pražskými institucemi.

Práce s novými lidmi přináší vedení Langhansu potěšení z nových setkání a nové zkušenosti. I převzaté výstavy jsou však kurátorsky upravované s ohledem na specifický prostor galerie a zprostředkování informací domácím návštěvníkům.

Jakou roli hraje úspěch fotografa na zahraniční scéně pro zařazení jeho výstavy do programu Langhansu? I na tuto otázku jsem se zeptala paní Meisnerové, ředitelky galerie: „*Pokud je tento úspěch založen na skutečné kvalitě, pak hraje roli veskrze pozitivní. Je-li však provázen neúměrnými náklady na produkci, pak pro nás může být úspěch autora negativní.*“⁹

Jiří Pátek z **Moravská Galerie v Brně** má na otázku, zda upřednostňuje raději autorské či skupinové prezentace, svůj specifický názor: „*Autor není obecně pro současnost důležitý. Je to jen obchodní značka. Důležitý je koncept jeho práce. Takže výše uvedená otázka není vlastně v tomto smyslu na pořadu dne. Zahraniční autoři prezentují své dílo většinou v rámci určitých výstavních tour. Což prakticky znamená, že existuje určitý autorský koncept, který ladíme na míru výstavnímu prostoru a daným podmínkám.*“¹⁰ Produkčně je samozřejmě složitější vyhovět většímu počtu umělců, nicméně otázka individua nebo skupiny není pro kurátory galerie zajímavá. Kromě toho, že se dá použít jméno autora jako obchodní značka, není rozdíl mezi autorskou a skupinovou výstavou pro Jiřího Pátka podstatný.

8 Odpověď Zbyňka Illka na otázku: „Upřednostňujete spíše autorské nebo skupinové výstavy?“ – únor 2010

9 Odpověď Zuzany Meisnerové na otázku: „Jakou roli hraje úspěch fotografa na zahraniční scéně pro zařazení jeho výstavy do programu Langhansu?“ – únor a březen 2010

10 Odpověď Jiřího Pátka na otázku: „Upřednostňujete spíše autorské nebo skupinové prezentace?“ – únor 2010

Galerie Rudolfinum se ve své minulosti věnovala oběma přístupům a je nutné říci, že velmi úspěšně. Je samozřejmé, že společná výstava více autorů je z hlediska produkce mnohem složitější, než je tomu u monografické výstavy. Jestliže se galerie rozhodla uspořádat výstavu Nan Goldin či Cindy Sherman, jednala s galerií, která autorky zastupovala nebo s autorkami samotnými. Jedná-li se o složitější projekty, jako byly například výstavy Podivné nebe, Reality Check nebo plánovaná expozice, která by se měla uskutečnit na podzim tohoto roku „Decadence NOW!“ je plánování mnohem obtížnější. Je nutné, zvolit termín tak, aby všechna díla, která si galerie určila, byla dostupná. To je složité hlavně u významných fotografů, protože ti mívají své výstavy nasmlouvané na několik let dopředu. Někdy je tedy nutné vybrat jiná díla, než ta, která byla původně pro výstavu zamýšlena.

Ve chvíli, když nastane shoda, podepisuje se smlouva o budoucím konání výstavy. Zajímavé je, že obsahuje všechny detailní informace, které se netýkají pouze pojištění děl, přesného seznamu děl a termínu výstavy, ale obvykle se do smlouvy zahrnují i náležitosti týkající se každého autora participujícího na projektu. Součástí smlouvy tedy bývají i dohody o tom, zda se osobně umělec zúčastní vernisáže, jestli bude podávat rozhovory a v jakém rozsahu, zda mohou být jeho díla fotografována, případně jaká konkrétní díla fotografována být nesmějí, jaké fotografie mohou být poskytnuty novinářům...

Dále je velký důraz kladen na tzv. credit line, což je v tomto případě chápáno jako přesná formulace názvu výstavy včetně sponzorů, kteří se musí uvádět. Toto je také poměrně složitá záležitost. Jestliže totiž výstavu sponzoruje nějaká zahraniční firma, často trvá na schválení všech ostatních sponzorů a partnerských investic, aby nedošlo ke spojení jejich jména s kontroverzními podniky, jejichž příspěvky na podporu umění jsou obecně odsuzované. Jedná se především o tabákové firmy či podniky zabývající se zbrojním průmyslem či pornografií.

U dalších pražských institucí jako jsou **Galerie hlavního města Prahy** a **Centrum DOX** bývají monografické expozice spíše výjimkou. Výstava, jako byla prezentace fotografií Julie Calfee v DOXu, je tak v jeho programu ojedinělým případem. Toto rozhodnutí je dáno i tím, že obě tyto galerie se zabývají uměleckými projekty, kde fotografii není přisuzován větší význam než jakémukoliv jinému tvůrčímu médiu.

Své projekty také nezakládají na jménu autora, ale na koncepci, která je pro výběr konkrétních děl určující. Jaroslav Anděl, umělecký ředitel Centra DOX, k tomuto tématu říká: „*Dnes existuje slovní spojení „kulturní průmysl“, což značí, že mnohé instituce své plány na vystavení děl různých uměleckých osobností řeší pouze z vnějšku. Je pro ně důležitá pravděpodobná návštěvnost, která se zvyšuje na základě jména prezentované osobnosti. Tento přístup ale nivealizuje umění na úroveň celebrit, což já pokládám za smutný výsledek.*“¹¹

11 Odpověď Jaroslava Anděla na otázku: „Podle jakých kritérií vybíráte autory, které byste chtěli prezentovat?“ – duben 2010

FINANCE

Otázka financování kulturních projektů v České republice je jednou z nejsložitějších. Jak zmínila paní Bömerová z **Leica Gallery Prague**: „*Neexistuje tu příliš velká tradice v pořádání velkých výstav, což je asi dáno i tím, že kultura v naší zemi nezaujímá tak výsadní postavení, jak tomu je na Západě. To je zapříčiněno nejen nepříliš velkým zájmem veřejnosti, ale i chybějícím příkladem u politiků, kteří se jen velmi málo angažují v jakýchkoliv kulturních projektech.*“¹²

Na Západě je zvykem, že stát přebírá odpovědnost za pojištění děl, která se v zemi vystavují. Tento zvyk je v Německu běžnou praxí a tak není velký problém, vystavit díla těch největších hvězd nejen z oboru fotografie. Oproti tomu v České republice nesou náklady na pojištění samotné galerie, pokud tedy nechtějí žádat o pokrytí nákladů na pojištění konkrétní výstavy v podobě grantu, což je velmi komplikované. Jistota, že by stát na základě této žádosti náklady převzal, navíc neexistuje. Není tedy divu, že si některé výstavy nemohou dovolit ani ty nejrenomovanější instituce u nás.

Celkové náklady na jednotlivé výstavy jsou různé. Nezáleží jen na jménu autora, ale i na velikosti propagace, náročnosti přepravy děl atp. I autoři mladší generace vyžadují určité standardy, které nejsou na Západě nijak neobvyklé, jako například přepravu děl specializovanou firmou na umění, standardní pojištění děl, běžné diety, ubytování atd.

Jiří Pátek z **Moravské galerie** říká: „*Zahraniční autoři si jsou dobře vědomi, že je jejich práce živá, a tak není v komunikaci s nimi žádný problém. Mají stejný cíl jako naše instituce: ukázat se v dobrém světle.*“¹³

Když se zrodila myšlenka na uspořádání výstavy Exodus, paradoxně s tímto nápadem nepřišla paní Jana Bömerová, nýbrž paní Daniela Mrázková, která po výstavě Sebastiãa Salgada, jednoho z hlavních představitelů humanistické fotografie, vždy toužila. Obrátila se na **LGP** s prosbou o pomoc při kontaktování autora a realizaci výstavy. LGP je totiž symbol, který tvůrce používající tento fotoaparát spojuje, je určitou vášní a lidé, kteří s ním mají něco do činění, jsou jako velká rodina.

Na základě této značky se opravdu paní Bömerové kontakt na Sebastiãa Salgada podařilo získat. Vydala se do Paříže na jeho výstavu, kde mu prezentaci v České republice nabídla a Salgado souhlasil.

Byla to velká výzva a výstava nakonec sklídila úspěch, díky hojně návštěvnosti nadšené veřejnosti. Získání peněžitých prostředků pro takto ambiciózní projekt byl ale problém a jeho uspořádání bylo velkým rizikem. Jenom zápůjčka a doprava Salgadových děl stála 3,5 miliónu korun. Většinu nákladů musela převzít paní Bömerová na vlastní bedra, někdy došlo i k půjčování peněz od rodiny. Potom nezbývalo než doufat v dostatečný zájem veřejnosti a navrácení všech investovaných prostředků. Přestože se to vždy podařilo a projekty LGP sklízely zas a znova úspěch, umím si představit i méně stresující povolání než post ředitelky takové galerie.

Další renomovaná instituce – **Galerie Langhans**, má také zkušenosti z dodržováním standardů, které plynou z mezinárodní spolupráce. O autory, jejichž díla vystavuje, se obvykle stará po celou dobu jejich pobytu galerijní tým. Bylo tomu tak i v případě Erwina Olafa, který se s potěšením zúčastnil i samotné vernisáže. Jeho jediným přáním bylo, aby se výstava zaměřovala na co nejnovější práce, což není nijak neobvyklé a kurátor Jiří Ptáček mu v tomto směru vyhověl. Prezentaci pro české prostředí, kde Erwin

12 Odpověď Jany Bömerové na otázku: „Proč si myslíte, že je v České republice takový problém uspořádat výstavu slavnému fotografovi?“ – leden 2010

13 Odpověď Jiřího Pátka na otázku: „Setkal jste se někdy se zvláštním požadavkem ze strany vystavujícího umělce?“ – únor 2010

Olaf běžně nevystavuje, kurátor doplnil o jednu z raných sérií. Do výběru konkrétních děl a do způsobu instalace, s ohledem na specifickou architekturu Langhans galerie, ale autor nezasahoval. Ve volném čase obvykle nabízí galerie autorovi doplňující program. Takto se konalo promítání krátkých filmů a klipů v kině Světozor, za přítomnosti Erwina Olafa s možností diskuze.

Propagace výstav, pořádaných Langhansem, má několik částí. Vždy se koná tisková konference, výlep plakátů, často slyšíme spoty s pozvánkou v rádiích, novináři píší, pokud chtějí.

Cena propagace se odvíjí od konkrétní situace. Pokud jsou ale plakáty k výstavě vylepené v metru, obvykle je propagace drahá (jen pronájem ploch pro 50 plakátů stojí přes 100tisíc korun za měsíc).

Galerie Rudolfinum se zaměřuje často na prezentaci světově proslulých fotografů. S tím souvisí i obrovské náklady na každou takovou výstavu. Částka, do které se galerie při plánování výstavy musí vejít, se skládá z několika položek. Tím nejdůležitějším číslem je celkový rozpočet galerie pro konkrétní rok, ze kterého se nejprve musí odečíst všechny provozní náklady tj. mzdy, elektřina, telefony, náklady spojené s technikou a opravami zařízení... Zmatek do tohoto již zaběhlého řádu přinesly změny spojené s přechodem Galerie Rudolfinum pod Uměleckoprůmyslové museum v Praze k 1.1.2010, kdy se změnilý rozpočtové podmínky. Přestože přesná výše rozpočtu pro rok 2010 v době, kdy jsem svou práci psala, nebyla známá, předběžně se hovořilo o částce 5,1 milionu korun od Ministerstva kultury.

Další částky, se kterými může následně galerie počítat při plánování výstav, jsou sponzorské investice. Již několik let Rudolfinum podporuje hlavní partner UniCredit Bank, který v minulosti sponzoroval jak konkrétní výstavy, tak poskytoval prostředky na celoroční výstavní činnost. Některé instituce, jako například právě banky, shromažďují žádosti o sponzorství konkrétních projektů po celý rok a následně o nich jednají. O termínech jednotlivých jednání se Rudolfinum dozvědělo z praxe a tak se na některých jeho projektech finančně podílel například Česko-německý fond budoucnosti, který takovátou výběrová řízení vypisuje každého půl roku. Výstavu Gregoryho Crewdsona podpořila sponzorským příspěvkem jiná instituce – investiční skupina PPF.

Podpora různým výstavním projektům galerie nemusí být ale vždy pouze finanční. U přehlídky Motion Pictures Andyho Warhola k realizaci projektu významně přispěla firma AV media a.s., která zapůjčila profesionální promítací techniku, bez níž by nebylo možné výstavu realizovat.

Do budoucnosti Galerie Rudolfinum plánuje oslovit i menší dárce a podporovatele umění. Reaguje tak na aktuální tendence, kdy i světově proslulé instituce jako například Tate Modern, *chlubící se přibližně 4,7 miliony návštěvníků ročně*¹⁴, přistupují k oslovování menších investorů a donátorů prostřednictvím možnosti sponzorovat zcela konkrétní položku dlouhého seznamu výdajů souvisejících s každou výstavou. Již pro svůj podzimní projekt „Decadence NOW!“, který by měl začít v Rudolfinu v září tohoto roku, se proto rozhodla tato pražská galerie nabídnout zájemcům o podporu možnost pokrytí nákladů na transport, pojištění či zapůjčení jednotlivých děl, s možností zviditelnit tak sebe nebo svou firmu na štítku přímo u vystaveného díla, na internetových stránkách galerie a v propagačních materiálech k výstavě.

Náklady na jednotlivé výstavy nejsou závislé pouze na jménu fotografa a ceně jeho děl. V posledním desetiletí se zněkolikanásobily především ceny, které souvisejí s vývojem obalových materiálů a transportními podmínkami. Tento rozvoj zapříčinili především restaurátoři, kteří se předhánějí v tom, co je pro konkrétní dílo nejlepší. Není tak výjimkou, že se jednotlivá díla přepravují ve vlastních klimatizovaných boxech. Zvyšování nákladů mají často na svědomí i sami umělci, či instituce, které s jejich díly

14 The Art Newspapers, 2010, č. 4, str. 24

disponují. Trvají například na konkrétní zahraniční pojišťovně, u které je nutné díla pojistit. Přestože Galerie Rudolfinum spolupracuje s mezinárodní pojišťovnou AON, je někdy nutné pojistit jednotlivá díla u společnosti jiné. Potom galerie ztrácí možnost čerpat z bonusů, které u společnosti AON za dobu spolupráce získala, protože neměla žádné pojistné události.

Při produkci výstavy „Close Echoes“ musela **Galerie hlavního města Prahy** mírně improvizovat. Na tento projekt měla totiž vyčleněnou částku kolem 1 miliónu korun. Do tohoto rozpočtu se měly vejít všechny náklady s výstavou spojené, včetně ubytování a dopravy vystavujících umělců. Nejjednodušším řešením, jak zkontaktovat všechny umělce generace „Young British Artists“ by bylo oslovit galerii Saatchi & Saatchi, pod kterou byli sdruženi. To GHMP udělala a setkala se i s celkem kladným ohlasem. Zapůjčení děl umělců ale Saatchi & Saatchi podmínilo svým dopravcem. Náklady na takový transport by pohltily samy o sobě celý rozpočet výstavy a tak spolupráci nebylo možné realizovat. I přes komplikovanější produkci výstava nakonec zdárně proběhla. Po neúspěšném pokusu získat díla prostřednictvím Saatchi & Saatchi, se kurátoři výstavy Olga Malá a Karel Šrp rozhodli oslovit jednotlivé umělce prostřednictvím jejich galerií. Aby byl tento pokus úspěšný, museli čeští kurátoři podniknout několik cest do Británie. *„Na první schůzce vám nikdo kontakt přímo na umělce neposkytne. Je nutné vše dobře načasovat a prokázat, že máte o uskutečnění projektu opravdu velký zájem. Důležité je, aby se druhá schůzka uskutečnila dříve, než na vás v galerii, se kterou o projektu jednáte, zapomenou - tedy asi do dvou měsíců. Naší výhodou bylo, že téma, které jsme si pro projekt „Close Echoes“ vymysleli, se umělcům z Británie líbilo. Tudíž na třetí výpravě do Anglie došlo k dohodě na přesném termínu pražské výstavy a na podrobnostech smlouvy. Potom již jen zbývalo se dohodnout o konkrétních dílech, která jednotlivé umělce reprezentovala.“*¹⁵

S mnohem menšími částkami na produkci výstavy pracuje například **Galerie 4** v Chebu. Standardně počítá s částkou 15.000 Kč na propagaci jedné výstavy, včetně pozvánek a plakátů. Jakékoliv navýšení musí řešit sponzoringem nebo ušetřením na propagaci jiné výstavy. Největší částku na propagaci galerie, nikoli výstavy, vynaložila na zařazení instituce do světového průvodce galeriemi na 5 let, což jí stálo několik desítek tisíc korun. Dále své prostředky investuje do placené inzerce v Ateliéru, 14-deníku o současném výtvarném umění a spolupracuje se všemi regionálními deníky a některými celostátními periodiky. Propagace výstav a galerie nejčastěji probíhá v kulturních přehledech měst Karlovarského kraje, v nabídkách regionálních rádií či na Českém rozhlasu (asi 4 krát ročně). Ke každé výstavě probíhá upoutávka v regionálním vysílání, některé větší výstavy neuniknou pozornosti ani kulturním přehledům programu ČT 2, kde se Galerie 4 objevuje pravidelně 2–3 krát ročně.

Vzhledem k tomu, že galerie má dostatečný výstavní fundus, často fotografie paspartují a rámuji v místě. Dochází tak k úspoře za transport kontejnerů. Instalaci obvykle předchází dlouhá příprava. V určité fázi dostane autor plánek galerie, fotodokumentaci prostoru a video. To mu umožňuje poměrně přesně rozmístit exponáty. Někteří autoři upřednostňují určitou improvizaci na místě.

Značný zájem vzbudila výstava Martina Schreibera „Madonna a kovbojové“, díky tomu, že autor fotografoval Madonnu v době, kdy ještě nebyla slavná. Schreiber oslovil Galerii 4 sám, s tím, že chce vystavovat v České republice a vybral si tuto konkrétní instituci. Komunikace probíhala prostřednictvím mailu a již za 14 měsíců od prvního kontaktu, byla výstava otevřena veřejnosti.

15 Odpověď Olgy Malé na otázku: „Jak se vám podařilo navázat kontakt s jednotlivými umělci, kteří participovali na výstavním projektu Close Echoes?“ – březen 2010

Pan Zbyněk Illek říká: „Autorovy požadavky se nijak nelišily od těch, na které byl zvyklý ze západní Evropy a USA: proplacení letenky, čtyřhvězdičkový hotel pro sebe a asistenta na jeden týden, přepravní firmu, pojištění výstavy u francouzské pojišťovny, třídení workshop před vernisáží se zajištěním ateliéru, modelek, účastníků a honorářem pro autora (cca 30 000,-), plán mediální kampaně, zajištění alespoň jedné další výstavy v Praze... a mnoho dalších drobných požadavků. (např. možnost kouření doutníku při obědě, exotické ovoce na pokoji – durian, papája, rambutan, longan, mango, pitaya..) o existenci některých druhů jsem do té doby neměl ponětí.

V průběhu komunikace, která vyžadovala dosti diplomatického jednání, se podařilo změnit autorovy představy o fungování státní příspěvkové organizace a myslím i České republiky. Některé požadavky jsme dodrželi, jiné změnili, další zamítli. Výsledkem bylo, že vlastní dopravu si hradil sám, přivezl fotografie, které se u nás paspartovaly a rámovaly, čtyřhvězdičkový hotel se změnil na tříhvězdičkový (nakonec přijel bez asistenta, ačkoli i ten měl objednaný pokoj), pojištění zajišťovala domácí pojišťovna, workshop se nekonal, ale byl pozván na 13. ročník Kontaktfota jako účastník a na 14. ročník jako lektor. S mediálním plánem souhlasil a v Praze měl další dvě výstavy.¹⁶“

Při produkování již zmíněné výstavy Helmuta Newtona na Pražském hradě **Leicou Gallery Prague** bylo opět největším problémem sehnání potřebného množství finančních prostředků. Jak jinak, než nedostatečnou kulturní tradicí si lze vysvětlit fakt, že sponzoři přispěli pouze 250 tisíců na tuto výstavu, jejíž reálné náklady se pohybovaly kolem 5 milionů korun? Za co vlastně byly tyto peníze vynaloženy?

Požadavky zahraničních umělců jsou náročné snad ve všech uměleckých odvětvích. K naprostému základu patří již zmíněný převoz děl uměleckou transportní službou jako například firmou Kunst-trans. Dílům se tak dostane zacházení s maximální opatrností, převoz probíhá pomocí speciálně upravených odpružených aut a do kontaktu s díly přijdou lidé pouze v bílých rukavicích. Tento postup ale něco stojí a v případě Helmuta Newtona se jednalo o částku 500 tisíc korun. Dalším nákladem, kterému se mnohdy nelze vyhnout je, tzv. zápůjčné. Jedná se prakticky o honorář umělci, který díla poskytl. „Ten bývá v zahraničí kolem 30 000 EUR, ale někdy je ho možné trochu snížit, když poukážete na neziskovost galerie¹⁷“, říká Jana Bömerová. Takto mohla již ve svém novém prostoru ve Školské ulici prezentovat velmi úspěšnou výstavu Sarah Moon, světoznámé fotografky, která vystavovala v mnohých významných zahraničních institucích jako například v International Center of Photography New York, za „pouhých“ 10 tisíc EUR.

ČASOVÝ HARMONOGRAM

Všeobecně známou věcí je, že se velké výstavy plánují dlouho dopředu. Přesto se délka jednání odvíjí často od konkrétního případu nebo podle standardního plánu jednotlivých institucí. Některé výstavy tak vzniknou za pouhých několik málo měsíců, jiné je možné otevřít až po několika letech od prvního impulsu.

16 Odpověď Zbyňka Illka na otázku: „Setkal jste se někdy se zvláštním požadavkem ze strany vystavujícího umělce?“ – únor 2010

17 Odpověď Jany Bömerové na otázku: „Jaká je obvyklá výše poplatku, který si zahraniční autoři účtují za zapůjčení výstavy?“ – leden 2010

Výstavy, které produkovala **Langhans galerie** v Praze, vznikaly obvykle v předstihu 1–3 let. Z hlediska množství práce byla nejsložitější výstavou přehlídka děl Miyako Ishiuchi, neboť Langhans zorganizoval a zrealizoval její první evropskou retrospektivu se třemi reprízami.

Paní Meisnerová říká: „S každou výstavou přicházejí nové výzvy – jak ze strany produkce, prezentace či komunikace s návštěvníky.¹⁸“

Další výstava, díky které získala galerie Langhans přízeň kulturní i laické veřejnosti, byla prezentace Nobuyoshi Arakiho, jednoho z nejznámějších umělců v dnešním Japonsku. Langhans ve svém prostoru představil průřez jeho celoživotní tvorbou poprvé v České republice. Kurátorem výstavy a hlavně člověkem, který zajistil potřebný kontakt s galerií zastupující Arakiho, byl pan Zdenek Felix. Ten je zároveň i autorem koncepce knihy, která byla k příležitosti výstavy vydána.

U větších institucí je běžné, že se na produkci jedné výstavy podílí několik složek. Příprava výstavy tak není záležitostí pouze jejího kurátora, ale například i produkčního oddělení, které provede kalkulace. Dalšími složkami jsou například oddělení propagace nebo registru, který vyřizuje smlouvy, podmínky transportu, pojištění atp.

Stejným způsobem pracuje i **Moravská galerie v Brně**. „Ještě před tím, než se dá celá mašinérie do pohybu, proběhne schůzka všech složek, na níž se vyjasní všechny požadavky. Vzhledem k tomu, že se vše děje v rámci velké instituce, která má krátkodobé a dlouhodobé výstavní plány, je běžné, že výstava začíná teoreticky dva roky před realizací.¹⁹“

Jedním z náročnějších projektů této instituce byla výstava „Příjemné závislosti. Inscenovaná fotografie 70. let.“ Tato přehlídka zahrnovala velké množství autorů z mnoha zemí. Naplánování takovéto výstavy zahrnuje mnohá jednání, což je logicky samo o sobě velmi náročné.

Počet lidí, kteří se na jednotlivých výstavách podílejí, je závislý na jejich důležitosti a velikosti. V Moravské galerii se obvykle jedná o jednu až tři osoby, které se zabývají produkcí. Je zde ale mnoho dalších lidí, kteří pracují na propagaci, PR, architektuře výstavby a zaměstnanci zajišťující instalaci děl.

Galerie Rudolfinum své projekty z koncepčního hlediska plánuje s předstihem 2–3 let. K samotné produkci výstavy dochází později, zhruba rok před plánovanou realizací. U převzatých výstav, jako byla například prezentace fotografa Herberta Tobiasa, je doba nutná k přípravě výstavy mnohem kratší. V tomto konkrétním případě výstava patřila Berlinische Galerie, kterou bylo vše dané. Po dohodě s německým kurátorem došlo k malé obměně tak, aby se projekt přizpůsobil prostoru a charakteru Rudolfinu. Celkový čas potřebný k realizaci této výstavy zabral pouhých 5 měsíců, což tuto výstavu řadí mezi prezentace, které Rudolfinum produkovalo za nejkratší časový úsek.

Po kontaktování autora, které většinou probíhá oficiální cestou, se podepisuje smlouva se všemi detaily. Výběr jednotlivých děl probíhá vzájemnou komunikací umělců s kurátorem. To je důvod, proč při sestavování výstavy čínské fotografie „Podivné nebe“ navštívil Petr Nedoma několikrát Čínu. Společně s druhým autorem koncepce Chang Tsong-Zungem, na základě dlouhodobých rešerší a znalosti tamní, rychle se rozvíjející fotografické scény, vybrali 50 autorů z Číny, Hongkongu a Taiwanu. V tomto konkrétním případě bylo nutné kontaktovat umělce osobně, výběr děl pak probíhal v jejich ateliérech.

Doba potřebná k instalaci uměleckých děl je závislá na podobě jednotlivých artefaktů. Všeobecně je ale pochopitelné, že instalace fotografií je mnohem jednodušší než sestavení prostorových objektů. Doba zavěšení všech děl expozice „Double Fantasy“, která se zabývala současnou fotografií krajiny, se

18 Odpověď Zuzany Meisnerové na otázku: „Jaká výstava byla z hlediska produkce nejsložitější?“ – únor a březen 2010

19 Odpověď Jiřího Pátka na otázku: „S jakým předstihem plánujete jednotlivé projekty?“ – únor 2010

pohybovala okolo jednoho týdne. Oproti tomu instalace výstavního projektu „Uncertain States of America – Americké umění ve třetím tisíciletí“ zabrala mnohem více času. Pro představu jen jediný objekt složený z velkého množství zajímavě potištěných plechovek na barvu od Guytona Walkera se instaloval podle přesného popisu tři dny v kuse.

Zajímavým příkladem je další nedávná výstava, kterou uspořádalo **Centrum DOX**. Je jím prezentace fotografky Julie Calfee „Chelsea Hotel zevnitř“. Svou dlouhodobou práci autorka původně plánovala uzavřít fotografickou knihou, nakonec ale její snímky byly prezentovány samostatnou výstavou probíhající zároveň s již zmíněnou expozicí „Chelsea Hotel: Přízraky bohémy“. Bylo by nasnadě myslet si, že autorka své fotografie tvořila na „objednávku“ Leoše Války, zakladatele Centra DOX a jejího dlouhodobého přítele. Tento dojem mi ale vyvrátil Jaroslav Anděl, umělecký ředitel kulturního centra, když zdůraznil, že autorka si toto téma vybrala nezávisle na přípravě expozice „Přízraků bohémy“, kdy se rozhodla v hotelu žít po dobu čtyř let a na vlastní kůži pocítit atmosféru tohoto tvůrčího místa. Díky délce svého pobytu v hotelu a přátelstvím, která se autorce podařila navázat, dokázala zachytit to, co se mnoha jiným fotografům nepodařilo. Neopakovatelnou intimní atmosféru místa, utvářenou osobnostmi jeho obyvatel i celkovým prostředím včetně jeho archetypů, legend a přízraků.

V rámci své práce na projektu navštívila Julia Prahu hned několikrát. Koncept výstavy řešila se zástupci DOXu, stejně tak se účastnila vlastní instalace výstavy a následně v Praze strávila několik dní určených k propagaci projektu v médiích. Z finančního hlediska se hodně prostředků ušetřilo díky tisku fotografií v České republice. Náklady na fotografie tak byly menší, než jsou obvykle na Západě, navíc odpadly i prostředky, které by bylo nutné vynaložit na transport děl.

Galerie 4 vypracovává svůj plán výstav vždy s ročním předstihem. Náročné výstavy ale připravují ještě dříve, zhruba dva roky předem. Za pětadvacet let své historie zažila mnoho náročných projektů. Jednou z nejdéle připravovaných výstav byla ta s názvem „Jan Saudek – Dopis.“ Zbyněk Illek říká: *„Projekt jsem začal připravovat v roce 1987 a k jeho realizaci došlo z různých důvodů až v roce 1995. V mezidobí byl již katalog připraven k tisku v tiskárně, ale museli jsme výstavu z politických důvodů zrušit. Výstava samotná byla také velmi náročná – barrandovští odborníci vymalovali galerii jako Saudkův ateliér, stěhoval se nábytek z Prahy atd.“*²⁰

Náročné bývají také výstavy, které jsou zapůjčované ze soukromých či státních sbírek. Obtížný je výběr děl, následně jejich doprava a velké množství protokolů, které s akcí často souvisí.

Ke každé výstavě, která se v Galerii 4 konala, se váže zajímavý příběh. Kontaktování autorů probíhalo po dobu existence galerie různými způsoby. Jedny z prvních výstav, jako například Konstrukce a fikce – 11 francouzských fotografů, Mario Giacomelli či výstava s názvem Britská fotografie 80. let, byly získány spoluprací s ambasádami, což musel následně pan Zbyněk Illek vysvětlovat tehdejší StB. Jiné výstavy ze sbírek Polaroidu byly zase převáženy přes hranice v jedenácti velkokapacitních kontejnerech, aniž by byly jakkoliv kontrolovány. S některými autory se pan Illek seznámil díky domácím či zahraničním přátelům z fotografického prostředí. Když chtěl ale prezentovat dílo Augusta Sander, musel sám oslovit SK Stiftung Kultur v Kolíně nad Rýnem.

Jednou z kontroverzních výstav byla prezentace Petera Bialobrzeski Aids, která se konala v roce 1993. Již den po vernisáži této výstavy se objevil v novinách titulok „Vítejte v márnici“. Přesto měla následně výstava mnoho repríz po celé České republice.

20 Odpověď Zbyňka Illka na otázku: „Příprava jaké expozice byla z hlediska množství práce nejsložitější?“ – únor 2010

Jana Bömerová z **Leica Gallery Prague** má zkušenosti s jednáním s fotografy celosvětově uznávanými i s autory, kteří takovéto popularity ještě nedosáhli. Fotografy jako například Helmuta Newtona, Sarah Moon, Mary Ellen Mark, Elliotta Erwitta a další oslovuje vždy nejdříve oficiální cestou. To znamená, že je nutné se obrátit nejprve na agentury či managery, kteří umělce zastupují. Teprve potom je možné navázat s autory přímý kontakt. Opačný postup, což je osobní kontaktování fotografa hned na počátku a narušení jeho soukromí, bývá největší chybou hlavně u nových kontaktů či opravdu slavných tvůrců jako je například Salgado.

Instalace samotných děl je také kapitola sama pro sebe. Když si galerie zarezervuje výstavu opravdu slavného autora, jako například retrospektivu Helmuta Newtona či Exodus od Sebastiãa Salgada, jsou to hotové, jasné sestavené výstavy. Zde je vše dané. A vše znamená i jak se mají jednotlivé fotografie zavěsit. Salgado má dokonce vypracovaný manuál určující, jak mají být jednotlivé fotografie daleko od sebe, jejich výšku od země a sestavení jednotlivých kapitol do prostoru. Z toho vyplývá, že se musí stavět jednotlivé stěny, aby se vyhovělo požadavkům autora.

Zatímco na Pražském hradě se o přípravu výstav staral stálý osmičlenný tým, výstavy ve vlaku, kterými vzbudila Jana Bömerová velký ohlas veřejnosti, připravovala sama a najímala si brigádníky až těsně před spuštěním. Lidé tak nemuseli vážit cestu za uměním, výstava nainstalovaná do speciálně upravených vagónů přijížděla za nimi. Salgadův projekt „Workers“ se jako neobvyklá galerie zastavil v roce 2005 na nádražích 12ti českých a 11ti slovenských měst a stal se tak nejnavštěvovanější výstavou roku. Následovala výstava Portréty od Antonína Kratochvíla v roce 2006 a poslední galerie ve vlaku vyjela s výstavou Wima a Donáty Wenders ve stejném roce. Galerii ve vlaku navštívilo dohromady přes 150 000 návštěvníků.

ÚČAST AUTORA NA VERNISÁŽI

Obecně platí, že čím je autor slavnější, tím větší problém je zajistit jeho přítomnost na vernisáži. Záleží na osobním přístupu a zda to opravdu galerie chce a je připravena hradit všechny náklady s tím spojené. Důležité je uhradit autorům letenky, ubytování v odpovídající kvalitě a zajistit veškerou péči během jejich pobytu, včetně doprovodu na jednotlivé akce.

Galerie Rudolfinum je známá nejen tím, že vystavuje světové fotografy, ale také tím, že ve většině případů tito umělci nechybí na vernisáži. V případě výstav Nan Goldin a Cindy Sherman autorky dokonce svojí přítomnost na otevření výstavy a instalaci děl s možností korekce zahrnuly do smlouvy. Další fotografka, jejíž výstava mě osobně velmi ovlivnila, se ke svým povinnostem postavila velmi zodpovědně. Rineke Dijkstra, skvělá portrétistka, měla již předem vypracovaný přesný harmonogram svých schůzek s novináři, což bývá spíš ojedinělé. Každý autor si je dobře vědom, že vystavování fotografií je náplní jeho práce a mediální prezentaci se tedy není možné vyhýbat.

V galerii Rudolfinum jsme se mohli osobně setkat i s dalšími umělci, jako například s Bettinou Rheims a Sergem Bramly, kteří zde představili projekt „I.N.R.I.“ zachycující ryze současnými výtvarnými postupy dávný příběh v kulisách dneška prostřednictvím myšlenky zpřítomnění příběhu Ježíše Krista.

Fotografie z tiskové konference s Jürgenem Klaukem a z vernisáže výstavy Cindy Sherman v Rudolfinu

Na své vernisáži a následné tiskové konferenci nechyběl ani další fotograf Jürgen Klauke, jehož výstava byla koncipována jako retrospektiva s důrazem na tvorbu 70. a 90. let.

Leica Gallery Prague toto řešila uhrazením letenky často nejen pro autora, ale i pro doprovodnou osobu. V případě Salgada ale musela sáhnout ještě hlouběji do kapsy, protože autor přijel s manželkou, dvěma asistentkami a dvěma syny. *„Ubytování není možné u takovýchto osobností řešit nějakým penzionem či ubytovnou, jinak by si to autoři mezi sebou řekli a uspořádání dalších výstav by bylo značně komplikované²¹“*, říká Bömerová, která při hledání ubytování pro Salgada včetně jeho celé rodiny musela hledat alternativní řešení, protože už jí nezbývaly žádné finanční prostředky. *„To ale neznamená je ubytovat u sebe doma na karimatce.“* Nakonec se jí v tomto případě podařilo dohodnout zapůjčení nádherné rezidence od magistrátu, která má tři ložnice, obývací pokoj, jídelnu a salónek – vše v krásném stylu.

Po dobu pobytu autorů se o ně vždy paní Bömerová osobně starala. Nejlepším řešením je zvolit osobní přístup, kteří autoři obvykle nejvíce ocení. Někteří umělci chtěli více klid, jiní zvolili připravený program. Samozřejmě vždy byla nějaká pozornost na pokoji – jako květiny, dáreček galerie, vytisknutý časový harmonogram, potřebné kontakty a návrhy, co vše by mohli ve volných chvílích podniknout.

Galerie 4 se snaží datum otevření výstavy s autorem dohodnout tak, že přizpůsobuje termín jeho požadavkům. Pro zahraniční autory, kterým nabízí cca týdenní pobyt při instalaci a třídní při reinstalaci má vždy připravený program, který nabídne, ale nevnučuje.

Obecné schéma programu:

přijetí starostou města

setkání s umělci v ateliérech (v regionu)

kulinářský zážitek z české kuchyně

21 Odpověď Jany Bömerové na otázku: „Jaké standardy vyžadují zahraniční fotografové?“ – leden 2010

Fotografie ze zahájení výstavy Sarah Moon v LGP a z tiskové konference s Erwinem Olafem v Langhansu

prohlídka měst (lázeňský trojúhelník – Karlovy Vary, Mariánské Lázně, Františkovy Lázně)
 návštěva přírodních rezervací, historických památek (hrady, zámky)
 beseda v Rotary klubu
 studium v depozitáři galerie
 návštěva české domácnosti

Některý autor chce vše, jiný pouze něco a existují případy, kdy umělec žádá pouze mapu města a okolí. Většinou se o hosta stará ředitel nebo pověřený pracovník.

Některé projekty provázely zajímavé doprovodné programy. Bylo tomu tak například v roce 1992 při výstavě „Computer Art Comunication“, kdy byla pro autory z několika zemí v den po vernisáži připravena snídaneň na jezeře Amerika u Františkových Lázní. Na 15 pramicích byli číšníci a veslaři, stolek s teplým a studeným jídlem a nápoji, na břehu hrál komorní orchestr.

Při výstavě „Bretaň 1999 – Cheb 2000“ z roku 2001, které se účastnilo 20 umělců, se podávalo barbeque na nádvoří středověkého hradu Seeberg po uzavírací době pro turisty s noční prohlídkou.

ZÁVĚR

Po přečtení předcházejících kapitol musí být zájemcům o zákulisí fotografických výstav jasné, že se nejedná o iniciativu, která by se dala provozovat ve volném čase či v rámci koníčku. Instituce, které se touto činností programově zabývají, zaměstnávají často mnoho lidí, kteří se této práci věnují na plný úvazek. I když přijde kurátor s koncepcí, ne vždy se jeho plány z hlediska financování a jiných technických záležitostí potkají s realitou. Je potom na dalších lidech z oddělení produkce, aby našli kompromis mezi snem autora koncepce a faktickými možnostmi. Když se tento kompromis podaří nalézt, není vždy zárukou, že projekt bude uskutečněn. Záležitostí, které přinášejí různá omezení, je v celém procesu nepočítaně a na každé z nich může plán uskutečnit výstavu zkrachovat.

V České republice se zpravidla nestává, že by výstavy byly financovány s předstihem, například ze sponzorských příspěvků. Ve většině případů je ziskovost či ztrátovost výstavy závislá až na posledním činiteli – návštěvnosti. Není proto překvapením, že zde není mnoho galerií, které jsou ochotny „hazardovat“ produkováním přehlídek světových fotografů, na které je pochopitelně zapotřebí vynaložit značnou výši finančních prostředků.

Jako v jakémkoliv jiném odvětví, i v tzv. kulturním průmyslu, jsou určeny standardy, které jsou vyžadovány a to jak ze strany umělců, tak ze strany institucí. Dodržení všech těchto specifik však kvalitu výstavy neurčuje. Projekty, které jsou zpětně nejvíce oceňovány, byly vždy vytvářeny z iniciativy českých institucí či kurátorů. Nejedná se tedy o přehlídky, které byly pouze převzaty ze zahraničí či výstavy tzv. prefabrikovaných projektů, které neskýtají mnoho možností k zapojení vlastní kreativy ze strany instituce – poskytovatele prostoru. Je pravdou, že novináři právě této záležitosti nevěnují dostatečnou pozornost. Mediální obraz výstavy je tak často ponížen pouze na jméno autora, který se stává jakousi celebritou. Často ale není dostatečně zdůrazněné to nejpodstatnější – poselství obsažené uvnitř jeho děl.

Svou práci jsem omezila pouze na období od roku 1989 a samotnou mě překvapilo, kolik kvalitních výstav od té doby na území České republiky vzniklo. Nebylo ale možné se zabývat konkrétně všemi expozicemi a tak jsem se rozhodla vybrat ty, které já osobně pokládám za zajímavé či zásadní.

Bohužel jsem neměla možnost všechny výstavy, které v textu zmiňuji, osobně navštívit. Cením si tak informací, které jsem o nich získala a které ve mě vzbuzují pocit sounáležitosti a známosti. Nemohu říci, že jenom vyprávěním o výstavě Cindy Sherman a prohlédnutím mnoha archivních materiálů a fotografií z vernisáže či instalace jsem nabyla pocitu, který bych získala, kdybych se mohla osobně výstavy zúčastnit. Její osobnost ale již nevnímám jako něco zcela nehmatatelného. Viděla jsem její zaujetí při instalování svých fotografií, umím si představit její pocit při vernisáži, kterou jako introvertka nejspíš pokládá za nutné zlo. Podobné zajímavosti jsem se dozvěděla o mnohých jiných osobnostech pracujících s fotografií, za což bych chtěla zástupcům institucí, kteří mi tyto informace poskytli, poděkovat.

Ráda bych se ještě zamyslela nad budoucností pořádání velkých výstav u nás. Rok 2010 přináší pro fotografy a zájemce o toto tvůrčí médium mnoho změn. Ty se týkají hned několika institucí. Ředitelka galerie Langhans, Zuzana Meisnerová, se bude intenzivně věnovat pracím spojeným s archivem ateliéru Langhans a jeho historickým odkazem. Výstavní projekty, které jsou plánované pro rok 2010, se obrací k tématice vlastních kořenů galerie, tedy ARCHIVU + PORTRÉTU. Kulturní instituce Langhans

bude nadále fungovat jako místo pro současnou fotografii a kulturu. Výstavní prostory zůstanou zachovány, charakter jejich budoucí náplně je předmětem intenzivních diskuzí. Jiné změny čekají další pražskou galerii, Leicu Gallery Prague. Její ředitelka – Jana Bömerová v tomto roce na svém postu končí a svou instituci předává do rukou Mileny Dubské. Je tedy otázkou, jakým směrem se bude chod této značky nadále ubírat. Galerie Rudolfinum má velký převrat již za sebou. Od 1. 1. 2010 její činnost spadá pod Uměleckoprůmyslové museum a zdá se, že galerie může nadále pokračovat v již započatém díle – přehlídkách toho nejlepšího nejen z oboru fotografie. Naštěstí se podařilo odvrátit pokus o sesazení ředitele Rudolfinu – Petra Nedomy, na základě velké kritiky nejen erudovaných osobností ze světa kultury, ale i díky petici, pod kterou své podpisy vložilo i mnoho studentů uměleckých škol a příznivců Rudolfinem produkováných výstav.

Po předcházejícím odstavci se zdá, že s fotografií a hlavně její prezentací to jde v České republice z kopce. Nemyslím si, že to musí být nutně pravda. Samozřejmě nemohu říci, že mě osobně nebudou přehlídky v Langhansu případně v LGP chybět. Průběžně však vznikají projekty, které by do budoucna mohly alespoň částečně tyto chybějící výstavy nahradit. Jedním z takovýchto příslibů je Prague Biennale, které v minulém roce představilo nový projekt Heleny Kontové a Giancarla Politiho – Prague Biennale Photo 1. Ten by v budoucnu mohl být realizován v ještě větším rozsahu, než jsme měli možnost vidět při jeho premiéře, která se setkala s problémem financování v důsledku krize. Mohlo by se tedy stát, že v příštích ročnících by se tato značka stala platformou pro fotografický festival, který v České republice stále ještě chybí. Další impuls na podporu fotografie a hlavně trhu s ní pochází ze strany Ivany Nesvadbové a Milana Jaroše, kteří uspořádali v tomto roce již třetí ročník veletrhu s fotografií – Prague Photo. Další možnosti vidím v zahraničních investicích. Již nyní u nás vzniká mnoho komerčních i neziskových institucí, které jsou financovány ze zahraničních zdrojů či jejichž ředitelé pocházejí z ciziny. Možná nám tak ukáží cestu a umění se posune na vyšší příčku v životních prioritách českých občanů.

Pohled do instalace fotografií Cindy Sherman a Petr Nedoma společně s Bettinou Rheims & Sergem Bramlym při vernisáži výstavy

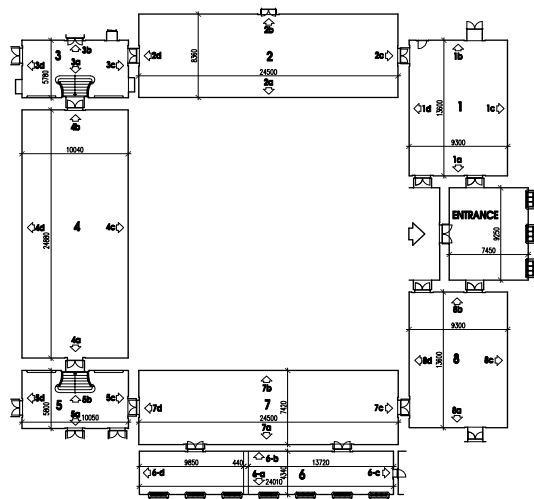
PŘEHLED ZASTOUPENÝCH INSTITUCÍ

Galerie Rudolfinum

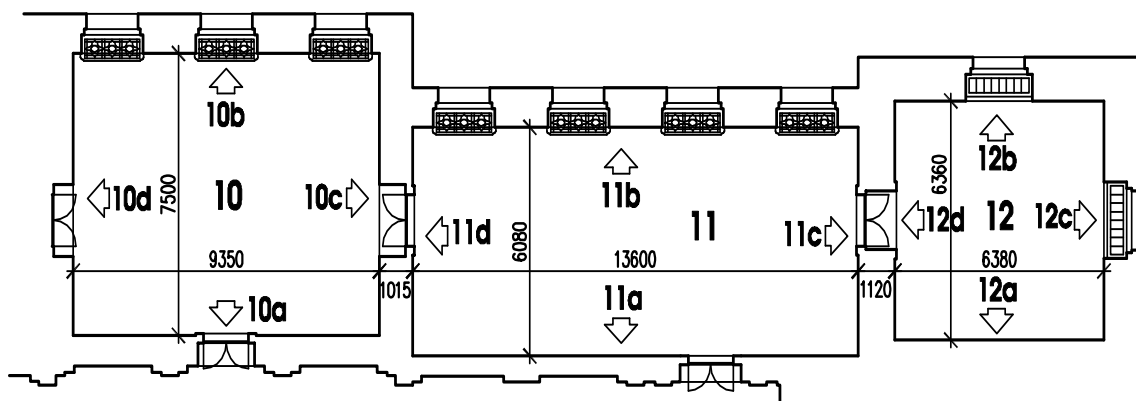
je státní instituce řízená a financovaná Ministerstvem kultury České republiky. Společně s Českou filharmonií sídlí v nově zrekonstruované historické budově pražského Rudolfinu.

Galerie byla ustanovena v roce 1994 a často spolupracuje s různými mezinárodními institucemi, muzei či galeriemi. Od 1. 1. 2010 působí v rámci Uměleckoprůmyslového musea v Praze.

Z hlediska koncepce se orientuje výhradně na současné výtvarné umění. Výstavní projekty Rudolfinu jsou doplňovány mnoha doprovodnými programy. Instituce se také zabývá činností v rámci vydávání katalogů a publikací.

Galerie Rudolfinum - 1. patro - 1:250

Galerie Rudolfinum - Malá galerie- 1:200

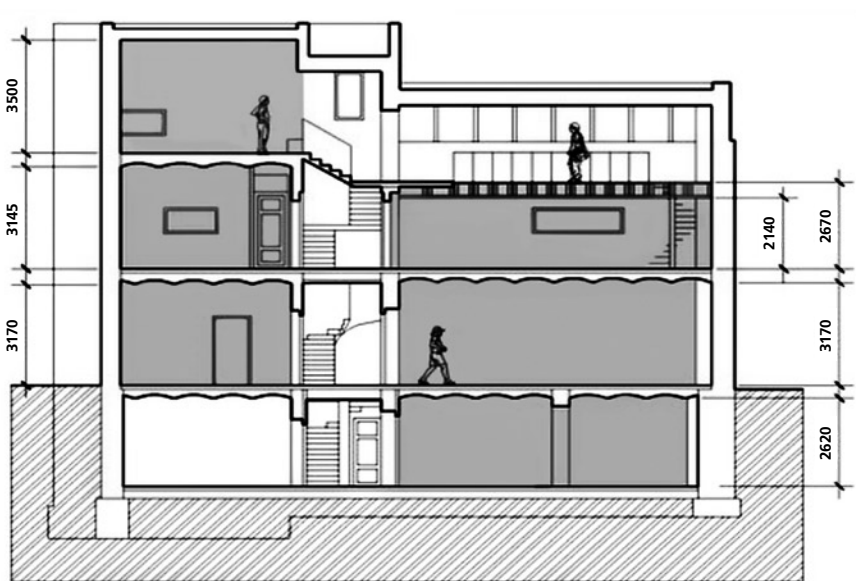

Zrekonstruovaná budova Galerie Langhans a pohled do instalace výstavy Erwina Olafa. Autor obou fotografií: Martin Polák.

Galerie Langhans

je samostatný dům o třech nadzemních a jednom podzemním podlaží situovaný na parcele Domu Langhans. Z druhé strany sousedí s jednou z nejmalebnějších pražských zahrad, Františkánskou zahradou, která je důležitou pěší spojnici mezi Václavským a Jungmannovým náměstím. Rekonstrukce Domu Langhans, uskutečněná podle návrhu architekta Ladislava Lábuse, získala ceny Grand Prix Obce architektů (2003) a Stavba roku 2003.

Výstavní prostor sestává z pěti místností o celkové ploše 180 m², respektive osmdesáti výstavních běžných metrů zdí a panelů. V nejvyšším patře se nachází prezenční knihovna zaměřená na současnou mezinárodní fotografickou literaturu, suterénní místnost bývá využívána pro projekce s kapacitou do čtyřiceti diváků.

Galerie Langhans - průřez budovou

Budovy Galerie hlavního města Prahy - Městská knihovna a Dům u kamenného zvonu

Galerie hlavního města Prahy

je jednou z nejvýznamnějších institucí v České republice, která byla založena 1. května 1963. Bylo jí uloženo shromažďovat, odborně ochraňovat, vědecky zpracovávat a vystavovat české umění 19. a 20. století.

Dnes, ve 47. roce svého trvání, vlastní GHMP 14 522 uměleckých děl. Do její péče dále patří fond více než 400 artefaktů, spojených s veřejnou plastikou, z čehož je dnes 208 instalovaných pražských veřejných plastik, jmenovitě zapsaných ve Zřizovací listině galerie.

Její historikové umění, ve spolupráci s odborníky z dalších institucí, zpřístupnili významná témata, fenomény a osobnosti dějin českého umění, a to i v mezinárodních souvislostech, k dnešnímu dni na více než 650 výstavách.

GHMP - výstavní prostor Městské knihovny

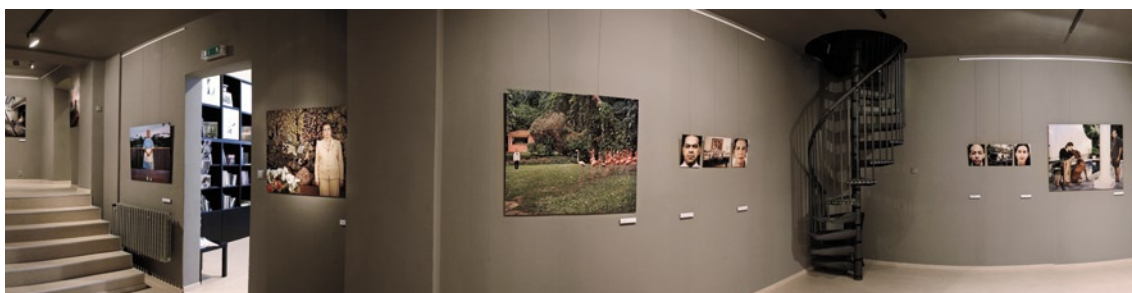

Pohled do instalace Leica Gallery Prague

Leica Gallery Prague

je fotografickou galerií se široce pojatou koncepcí. Její výstavní program je postaven na prezentaci toho nejlepšího, co světová fotografická scéna nabízí. Jako obecně prospěšná společnost se galerie svým programem dotýká závažných společenských témat a skrze kulturní prožitky pomáhá lidem v orientaci v současném světě.

Od 5. května 2008 pracuje LGP opět v pevných prostorách na Praze 1, kde obnovila pravidelnou nabídku špičkového programu. Výstavní síň nabízí vše, co k světovému standardu patří. Vedle prostoru čistě výstavního zde funguje literární kavárna a malý muzeum store, který nabízí předměty k výstavám (publikace, katalogy, plakáty). LGP tak navazuje na zkušenosti získané na Pražském hradě, kde tehdejší prodejna sloužila také jako studovna pro žáky uměleckých škol a profesory v oboru fotografie.

Leica Gallery Prague - nahoře: literární kavárna a museum store, dole: instalace fotografií Andreje Balca

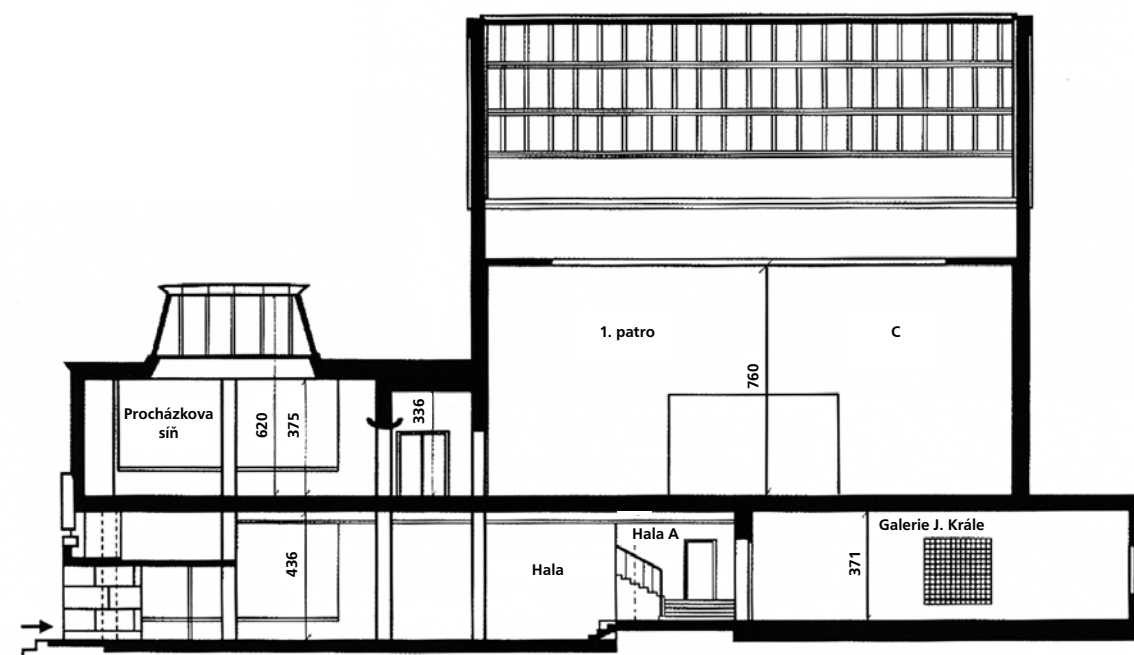

Budova Domu umění města Brna na Malinovského náměstí a pohled do výstavního prostoru

Dům umění města Brna

je příspěvkovou organizací statutárního města Brna. Je součástí brněnské kultury již téměř sto let; dnes se výrazně orientuje na současné umění. Zároveň je otevřenou moderní institucí, která zprostředkovává a podněcuje kontakt mezi umělci a veřejností a je tradičně jedním z nejvýznamnějších hybatelů brněnské kultury. Jeho ambicí je stát se dynamickým prostorem zapojeným do sítě prestižních evropských galerií.

Jde o jednu kulturní instituci se dvěma výstavními domy a třemi galerijními prostory, mezi které patří: Dům umění na Malinovského náměstí, Dům pánů z Kunštátu a Galerie G99.

Dům umění města Brna - podélný řez

Budova Pražákova paláce Moravské galerie v Brně

Moravská galerie v Brně

je druhým největším muzeem umění v České republice. Pracuje jak s volným uměním, tedy malbou, kresbou, grafikou a plastikou od nejstaršího období po současnost, tak s fotografií, užitým uměním, grafickým designem a architekturou.

Výstavy i expozice obohacují doprovodné programy ve formě přednášek, komentovaných prohlídek výstav, dílen, koncertů a performancí koncipované pro všechny návštěvnické skupiny. Zvláštní důraz je kladen na dětské publikum, ať už se jedná o individuální návštěvníky nebo organizované skupiny.

Moravská galerie v Brně vlastní čtyři architektonicky pozoruhodné budovy: Pražákův palác, Umělecko-průmyslové muzeum, Místodržitelský palác a vlastní vilu Dušana S. Jurkoviče.

Moravská galerie v Brně - pohled do instalace výstavy "Podoby tváře - šalba a klam"

Budova Centra DOX v Praze-Holešovicích

Centrum DOX

je nová nezávislá instituce zabývající se prezentací mezinárodního současného umění, architektury a designu situovaná v Praze-Holešovicích. Po pěti letech výstavby byl ojedinělý projekt otevřen pro veřejnost dne 19. října 2008.

Centrum vzniklo jako soukromá iniciativa několika osob pod vedením Leoše Války s cílem vytvořit instituci sloužící široké veřejnosti. Chce prezentovat české umění v mezinárodním kontextu a rozvíjet dialog mezi místní a mezinárodní uměleckou scénou.

Vznik centra motivovala skutečnost, že Praha potřebuje instituci pro současné umění, architekturu a design. Současné umění klade velké nároky na variabilitu výstavních prostor umožňující monumentální instalace i komorní soubory. Centrum DOX tato kritéria jako moderní multifunkční zařízení splňuje. Rozsahem a kapacitou je v ČR unikátní.

Centrum DOX - pohled do instalace

Budova Galerie 4 a pohled do instalace Martina H. M. Schreiber "Madonna a kovbojové"

Galerie 4

je příspěvková organizace Karlovarského kraje od začátku koncipovaná jako galerie fotografie. Založena byla v roce 1985 v Kamenné ulici v Chebu v památkové rezervaci historického centra. Dnes je nejstarší stálou fotografickou galerií v České republice. Rekonstrukcí zanedbaného novodobého podloubí a přilehlých prostor vznikly čtyři výstavní místnosti o celkové ploše 170 m². Členitost prostoru vytváří komorní atmosféru, i když je možno vystavit téměř stovku ráků velikosti 70x100 cm.

Galerie 4 se od svého vzniku zaměřuje na čtyři hlavní směry činnosti: výstavní, mimovýstavní, sbírkovou a metodickou. Výstavní činnost se neomezuje pouze na dané prostory, ale galerie pořádá řadu výstav v tuzemských a zahraničních galeriích. Mimovýstavní činnost se zaměřuje na pořádání kulturně-spoločenských akcí pro odbornou i širokou veřejnost, pro děti a mládež. Sbírková činnost je od počátku koncipována jako sbírka studijního a dokumentačního charakteru. V posledních letech se sbírka fotografií českých a zahraničních autorů zaměřuje na období od 50. let minulého století do současnosti.

Galerie 4 - výstavní prostory

Budova Francouzského institutu ve Štěpánské ulici a prostor Galerie 35

Galerie 35

je otevřena současné výtvarné tvorbě a jejím posláním je zavést dialog a výměnu mezi francouzskou a českou uměleckou scénou. Dalším jejím cílem je podporovat nové talenty. Střídají se zde výstavy z různých uměleckých oblastí, jako je fotografie, design, video či ilustrace. Postupem času se tento prostor etabloval jako důležité výstavní místo současného umění v Praze.

Francouzský institut v Praze byl původně koncipován jako skutečná univerzita a v současnosti je multidisciplinárním kulturním centrem: je to živé místo, které má mnoho podob, je to centrum výuky francouzštiny, místo konání kulturních akcí, kulturní partner a platforma pro kulturní setkávání...

Instalace umělkyně Amande In, která připravila čichový zážitek, kterým oblékla a provoněla budovu Fr. institutu v Praze

Budova institutu Cervantes a pohled do instalace výstavy „Colores de la selva“

Institut Cervantes

Byl slavnostně otevřen v září roku 2005 za přítomnosti španělského prince a princezny a od té doby obohacuje kulturní program v Praze akcemi z různých kulturních oblastí. Produkuje velké množství výstav, přičemž dává poměrně velký prostor fotografickému médiu. Ve svých prostorách pořádá projekce filmů, koncerty či přednášky. Každý měsíc připravuje tématické dílny, pomocí kterých aktivně zapojuje zájemce o španělskou kulturu do svých projektů.

Z oboru fotografie představil mnoho výstavních projektů, na kterých zájemci mohli shlédnout například originály z období avantgardy nebo díla ze současnosti španělské fotografie.

Fotografie z vernisáže výstavy madridského fotografa Marína z počátku 20. století. Marín byl jedním z prvních fotografů, který vyšel do ulic, aby zachytil dění a události svým fotoaparátem.

Cindy Sherman při instalaci svých fotografií

VÝBĚR VÝSTAV ZAHRANIČNÍCH FOTOGRAFŮ V ČR

Galerie Rudolfinum

25. 6. – 13. 9. 1998 – **Cindy Sherman: Retrospektiva**

(Obsáhlý průřez tvorbou autorky od poloviny 70. let až do roku 1996.)

24. 9. – 20. 11. 1998 – **Jürgen Klauke: Vedlejší účinek**

(Retrospektiva autora s důrazem na tvorbu 70. a 90. let.)

7. 1. – 14. 3. 1999 – **Nan Goldin: Budu tvým zrcadlem**

(Výstava umělkyně obsahovala raná díla ze 70. let, fotografie z „divokých let“ Nan Goldin v New Yorku a snímky z období následujícího po její úspěšné léčbě z drogové závislosti.)

16. 2. – 6. 5. 2001 – **Bettina Rheims and Serge Bramly: I.N.R.I.**

(Fotografický projekt francouzské fotografky a spisovatele obsahoval osmdesát pět velkoformátových barevných i černobílých fotografií s motivem příběhu Ježíše Krista.)

6. 3. – 8. 6. 2003 – **Reality Check**

(Prezentace představila práce šestnácti umělců, z nichž někteří se narodili v Británii, jiní si Británii zvolili za svůj domov.)

4. 9. – 29. 11. 2003 – **Podivné nebe**

(Výstava současného čínského umění.)

1. 6. – 27. 8. 2006 – **Rineke Dijkstra: Portréty**

(Ucelený přehled všech portrétních cyklů, které umělkyně vytvořila od počátku 90. let.)

20.3. – 25.5.2008 – **Gregory Crewdson**

(Tvorba am. fotografa G. Crewdsona, kterého inspirovali režiséři jako Hitchcock nebo Lynch.)

11.6. – 31.8.2008 – **Gottfried Helnwein: Angels Sleeping**

(Výstava děl rakouského umělce, která balancují na pomezí hyperrealistické malby a fotografie.)

14.1. – 28.3.2010 – **Herbert Tobias (1924–1982)**

(Retrospektiva fotografií německého autora, který proslul svými snímky s homosexuální tematikou.)

Galerie Langhans

18.9. – 15.11.2003 – **Aura. Portréty umělců ze sbírky Fotostiftung Schweiz**

(Expozice portrétů slavných osobností ze sbírek Fotostiftung Schweiz.)

26.11.2003 – 7.2.2004 – **Anders Petersen: Fotografie z let 1966–2002**

(Výstava význačného autora současné švédské fotografie.)

30.9. – 4.12.2004 – **Tváří v tvář – Sbírka F. C. Gundlach**

(Sherman, Penn, Blumenfeld nebo Arbus – to jsou některá z jmen, tvořících základ hamburské sbírky F. C. Gundlach.)

21.9. – 6.11.2005 – **Manuel Álvarez Bravo, Fotografie**

(Dílo mistra mexické fotografie a nejvýznamnějšího fotografa Latinské Ameriky.)

16.11.2005 – 19.2.2006 – **Nobuyoshi Araki – Tokyo Flowers**

(Araki patří k nejznámějším umělcům v dnešním Japonsku. Langhans Galerie Praha představila poprvé v České republice průřez jeho celoživotní tvorbou.)

15.3. – 7.5.2006 – **Paměť**

(Výstava čtyř projektů, které se napříč dobou i výtvarnými postupy vztahují k fenoménu paměti a archivu.)

7.6. – 20.8.2006 – **Stopy a znamení**

(Stopy důležitých událostí a znamení některých určujících jevů dnešní doby. Díla fotografů pocházejících z různých zemí zajímala otázka, nakolik snímky realitu pouze dokumentují.)

6.9. – 29.10.2006 – **Dialog: Helsinská škola**

(Progresivní fotografie z Finska.)

10.1. – 25.2.2007 – **Hans-Peter Feldmann: Foto**

(První samostatná výstava německého umělce v České republice představila jeho fotografické dílo od konce 60. let do roku 2006.)

5.9. – 11.11.2007 – **Roman Signer: Obrazy z cest, fotografie – videa – sochy**

(Poetika Signerových akcí osciluje mezi provokativní, absurdní hrou a výpovědí pozorovatele okolního světa.)

21. 11. 2007 – 20. 1. 2008 – **Jacob Holdt: USA 1970–1975**

(Portrét americké společnosti první poloviny 70. let očima dánského fotografa.)

19. 3. – 1. 6. 2008 – **Miyako Ishiuchi, fotografie 1976–2005**

(První evropská retrospektiva umělkyně, která upoutala pozornost na benátském Bienále 2005 souborem Mother's.)

1. 4. – 7. 6. 2009 – **Erwin Olaf: Choreografie citů**

(Holandský fotograf představil pět souborů z poslední doby a jeden soubor ze samého začátku 90. let.)

19. 6. – 11. 10. 2009 – **Olaf Breuning**

(Umělec překvapivě a hravě kombinuje realitu s iluzí, barbarství s kultivovaností.)

Galerie hlavního města Prahy

6. 3. – 31. 5. 1998 – **Close Echoes / Veřejné tělo & Umělý prostor**

(Přehlídka mladého britského umění.)

23. 6. – 6. 9. 1998 – **Odveta Veroniky**

(Prezentace děl od Mana Raye až k Matthew Barneymu. (Lambert Collection, Switzerland))

22. 6. – 16. 9. 2001 – **Settings & Players**

(Divadelní mnohoznačnost v americké fotografii.)

1. 11. 2001 – 6. 1. 2002 – **Sbírka Berlinische Galerie**

(Na výstavě byla představena díla umělců jako například: Baselitz, Gabo, Höch, Hausmann, Schwitters, Kienholz, Kirschner, El Lisickij, Moholy-Nagy...)

20. 12. 2002 – 30. 3. 2003 – **Slovenská fotografie 1925 – 2000**

(Výstava představuje průřez dějinami moderní slovenské fotografie od 20. a 30. let minulého století až po díla vytvořená pomocí digitální technologie.)

18. 6. – 28. 9. 2003 – **O tělech a jiných věcech / Německá fotografie ve 20. století**

(Monumentální výstava německé fotografie, která se stala jednou z nejvýznamnějších kulturních událostí roku 2003.)

23. 4. – 22. 8. 2004 – **Other Times – Současné britské umění**

(Výstava Other Times představila devatenáct současných britských umělců. Pozoruhodné je, že nejméně polovina z nich pracuje s fotografií jako se základním vyjadřovacím prostředkem.)

28. 10. 2005 – 8. 1. 2006 – **Život věcí**

(Idea zátiší ve fotografii 1840–1985. Sbírka Siebert.)

14. 11. 2008 – 18. 1. 2009 – **Beautiful People & La Blessure Secrète**

(Tématem výstavy byla idea krásy a vizuální svůdnost, vztahující se k intimitě člověka.)

Leica Gallery Prague

7.9.2001 – 28.10.2001 – **Sebastião Salgado: Exodus**

(Výstava významného představitele humanistické fotografie v pražském Mánesu.)

30.5. – 14.7.2002 – **Mary Ellen Mark**

(Výstavou této světově uznávané fotografky zahájila LGP svou činnost v prostorách Nejvyššího Purkrabství Pražského hradu.)

19.7. – 30.8.2002 – **Peggy Sirota**

(Autorka, která vešla ve známost jako nekonformní kronikářka světa mezinárodních hvězd a lidí z „High Society“. Její portréty se objevily na titulních stranách časopisů jako „Rolling Stone“ či „Vanity Fair“.)

5.9. – 6.10.2002 – **Anton Corbijn: Werk**

(Svémi motivy ze scény popu založil Corbijn novou scénu hudební fotografie.)

6.2. – 30.3.2003 – **Edward Steichen**

(Výstava představila Steichenovu portrétní tvorbu – od slavného Chaplina, přes Gretu Garbo, až po půvabné fotografie méně známých osobností.)

27.9. – 31.12.2003 – **Helmut Newton: „WORK“**

(Obsáhlá výstava Helmuta Newtona, zahrnující čtyři desetiletí jeho tvorby.)

12.2. – 12.4.2004 – **„Magic Hands“ & Malá retrospektiva**

(Výstava představila výběr 60 fotografií Elliotta Erwitta, z období od roku 1953 do roku 2001.)

16.4. – 31.5.2004 – **Moc a rituál**

(Výstava německého fotografa Bernda Arnolda nabídla soubor fotografií ze světa náboženství, politiky, médií a sexu.)

5.8. – 5.9.2004 – **Audrey Hepburn**

(Bob Willoughby shromáždil pro svou výstavu „Audrey“ více než 200 černobílých i barevných fotografií, zachycujících šarm a přirozenou radost ze života této grandiózní herečky.)

2.5. – 20.11.2005 – **Sebastião Salgado: WORKERS**

(Galerie ve vlaku uskutečnila neobvyklou prezentaci Salgadových fotografií.)

5.4. – 11.11.2007 – **Wim a Donata Wenders**

(Galerie ve vlaku prezentovala v roce 2007 tvorbu filmaře, fotografa a básníka Wima Wenderse a jeho ženy, fotografky Donaty Wenders v devatenácti městech.)

7.5. – 31.5.2008 – **Sarah Moon Circuss**

(Ve své volné i užité tvorbě dosáhla Sarah Moon nezaměnitelného intimního obrazového stylu.)

16.1. – 18.4.2009 – **Ruud van Empel**

(Portréty nizozemského autora inspirovaného „Naivním realismem“ působily jako sny o ráji.)

Dům umění města Brna

1989 – **Mario Giacomelli**

1989 – **Eugène Atget**

1989 – **Erich Salomon**

1989 – **Arnold Newman**

1989 – **Image / Dánská fotografie**

1990 – **Mexická fotografie**

1991 – **Fachhochschule Düsseldorf**

(Představení prací studentů oboru fotografie pod vedením profesora Klausa Kammerichse.)

1992 – **Tadanori Saito: Metropolis**

(Dokumentární snímky japonského fotografa se zájmem o obyčejného, průměrného člověka.)

1994 – **Aspekty německé fotografie po roce 1945**

(Výstava dokumentovala spektrum německé fotografie z období od roku 1945 do poloviny 80. let.)

1994 – **Dilema dokumentu. Aspekty britské dokumentární fotografie 1983–1993**

(Černobílé ale i barevné kolekce 13 britských fotografů střední a mladší generace.)

1996 – **Paul den Hollander**

(Vůbec první expozice snímků tohoto holandského fotografa v České republice.)

1998 – **Anton Corbijn**

(Původem holandský fotograf představil bezmála 70 velkoformátových černobílých fotografií a tučet barevných snímků z posledních dvou desetiletí.)

1999 – **Cecil Beaton: Fotograf dandy**

(Reprezentativní výběr z celoživotního díla anglického fotografa.)

2000 – **Ryuji Miyamoto**

(Japonský fotograf představil expresivní snímky poničených, zdemolovaných či chátrajících budov.)

2001 – **Bauhausfotografie**

(Projekt byl součástí festivalu s názvem Brno – město uprostřed Evropy.)

10.9 – 17.10.2004 – **Man Ray meets Meret Oppenheim**

(Díla dvou avantgardistů – amerického fotografa, filmaře a malíře Mana Raye a švýcarské výtvarnice a fotografky Meret Oppenheim.)

24.6. – 9.8.2009 – **Zmařená naděje. Romantismus dnes?**

(Nový romantismus v současné fotografii v Německu.)

8.6. – 25.7.2010 – **Sibylle Bergemann**

(Retrospektivní průřez dílem významné současné německé fotografky Sibylle Bergemann.)

Moravská galerie v Brně

15. 7. – 9. 10. 2005 – **Peter Finnemore: Zenový zahradník**

(Renomovaný velšský umělec střední generace, se zaměřil ve svých posledních projektech na průzkum problematiky osobní identity a identity vlastního národa.)

25. 11. 2005 – 26. 2. 2006 – **Flourish**

(Projekt sdružuje třináct autorek a autorů z Walesu.)

10. 2. – 8. 5. 2006 – **Známosti na zapřenou**

(Fotografie zahraničních autorů se před listopadem 1989 dostávaly do sbírky Moravské galerie v Brně neoficiálními výměnami, vlastně na zapřenou...)

17. 10. 2008 – 18. 1. 2009 – **Petra Feriancová: Přirozený výběr**

(Prezentace slovenské umělkyně, která se zabývá konceptualizací vlastních emocionálních reakcí na procesy vnímání a paměti a zkoumáním podmínek jejich sdělitelnosti.)

20. 3. – 14. 6. 2009 – **Stefanie Schneider**

(Výstava německé autorky, která vešla do povědomí jako fotografa stavící na vizuálních efektech, které přináší práce s prošlým polaroidovým materiálem.)

17. 7. – 18. 10. 2009 – **Příjemné závislosti – Inscenovaná fotografie 70. let**

(Jeden z pohledů na fotografii 2. pol. 20. století, kterou instituce v minulosti přehlížely.)

2. 10. 2009 – 24. 1. 2010 – **Podoby tváře – šalba a klam – Portrét ve fotografii ze sbírek MG**

(Vybraný fotografický soubor sleduje proměny portrétního žánru ve fotografii od poloviny 19. století až do současnosti na 60 vybraných exponátech ze sbírkového bohatství Moravské galerie.)

Centrum DOX

4. 12. 2009 – 15. 3. 2010 – **Julia Calfee: Chelsea hotel zevnitř**

(Julia Calfee žila v legendárním hotelu čtyři roky, které ji poskytly možnost spřátelit se s řadou jeho dlouhodobých obyvatel.)

4. 12. 2009 – 29. 3. 2010 – **Chelsea Hotel: Přízraky bohémy / Harry Smith, Andy Warhol, Robert Mapplethorpe, Michel Auder, Jonas Mekas**

(Patrně žádné jiné místo nezastupuje uměleckou bohému minulého století lépe než Chelsea Hotel v New Yorku.)

Galerie 4

25. 4. – 12. 5. 1988 – **Konstrukce a fikce**

(Představení děl 11 francouzských fotografů.)

4. 4. 1989 – 25. 4. 1989 – **Mario Giacomelli**

(Aspekty současné francouzské fotografie.)

5. 5. – 10. 6. 1989 – **Světová fotografie Polaroid**
13. 6. – 30. 6. 1989 – **Britská fotografie 80. let**
16. 6. – 28. 6. 1990 – **Wendy Wattris a lidské životy**
3. 8. – 31. 8. 1990 – **Body and Flowers**

16. 10. – 13. 11. 1990 – **Weegee & Index Photographers**
(Prezentace fotografií autora, který se proslavil krutými fotografiemi zločinů. Představoval Newyorčanům jejich město jak doopravdy vypadá – zaznamenával všechny záporné vlastnosti člověka.)

23. 6. – 15. 7. 1992 – **Chudí bohatého světa – Eugene Richards, Steve Conlan**

15. 10. – 31. 10. 1993 – **Mezní situace AIDS a epilepsie – Peter Bialobrzeski, Stefan Dolfen**
(Den po uvedení výstavy se v novinách objevil titulek: „Vítejte v márnici“.)

24. 3. – 16. 4. 1995 – **Jeffrey Silverthorne**
27. 6. – 26. 7. 1997 – **William Ropp**
3. 4. – 27. 4. 1998 – **Rumunští Rómové – Yves Leresche**

7. 8. – 31. 8. 1998 – **Vagueness – Anne McDonald, Czech lands journey, Domestic decay – Annette Fournet**

2. 8. – 31. 8. 2002 – **Jens Olof Lasthein: Moments in between**
(Výstava Jense Olofa Lastheina se zabývá každodenním životem ve stínu války.)

4. 11. – 26. 11. 2005 – **August Sander**
(Výstava díla významného německého portrétního fotografa, zástupce Nové věčnosti.)

5. 9. – 30. 9. 2008 – **Martin Schreiber: Madonna a kovbojové**
(Výstava českého fotografa žijícího v Paříži vzbudila velký ohlas. Schreiber fotografoval spoře oděnou Madonnu v době, kdy ještě nebyla slavná.)

Pražský dům fotografie

4. 6. – 30. 6. 1992 – **Ralph Gibson: L'Historie De France**
(Fotografie znázorňují autorův vztah k Francii započatý při jeho první návštěvě v roce 1971.)

29. 4. – 25. 5. 1993 – **August Sander**
27. 5. – 22. 6. 1993 – **Barbara Crane**

21. 4. – 17. 5. 1994 – **Pocta André Kertészovi**
(Retrospektivní výstava představující zhruba čtvrtinu autorova celoživotního díla.)

14. 7. – 26. 7. 1994 – **Weegee**
(Výstava 35 novodobých zvětšenin z originálních negativů klasika amerického dokumentu.)

25. 5. – 20. 6. 1995 – **Renne Burri: Jeden svět**

(Expozice bezmála 50 dokumentárních fotografií známého švýcarského umělce, člena skupiny Magnum.)

3. 5. – 28. 5. 1996 – **Raoul Hausmann: Fotografie 1927–1957**

(Výstava prací německého dadaistického básníka, malíře a fotografa.)

19. 7. – 2. 9. 2001 – **Elaine Ling: Písek a kámen**

(Výstava souboru černobílých velkoformátových a panoramatických fotografií Namibijské pouště.)

8. 1. – 17. 2. 2002 – **Současní američtí fotografové**

(Skupinová výstava deseti současných amerických autorů z Portlandu.)

21. 11. 2002 – 5. 1. 2003 – **Keith Carter**

(První česká výstava jednoho z nejžádanějších současných amerických fotografů.)

7. 3. – 20. 4. 2003 – **M. Yampolsky, L. Grobet, M. Smith a C. Fernández: Barevné povrchy**

(Dílo čtyř žen, které pracují s barevnou fotografií tak, aby mohlo být zachyceno vše, co souvisí s umělou barevností povrchů.)

9. 5. – 22. 6. 2003 – **Jonathan Torgovnik: Bollywoodské sny**

(Jonathan Torgovnik dokumentuje filmový průmysl v Indii od roku 1998, portrétuje televizní hvězdy, fotografuje návštěvníky divadel a kin.)

26. 6. – 27. 7. 2003 – **Boris Missirkov & Georgi Bogdanov: ID 2000**

(Série ID 2000 zobrazuje generaci Bulharů, kteří po pádu komunismu prožili nejlepší léta svého mládí ve snaze napodobit západní rituály v duchu povrchních představ vytvořených médii.)

31. 7. – 31. 8. 2003 – **Dotyk reality**

(Skupinová výstava prací osmi polských fotografů.)

4. 9. – 12. 10. 2003 – **Marcelo Brodsky: Dobrá paměť**

(Výstavní projekt s názvem Buena Memoria (Dobrá paměť) představuje soubor černobílých a barevných fotografií osobitě dokumentujících státní terorismus v Argentině 70. a 80. let.)

16. 10. – 30. 11. 2003 – **Lili Almog: Ložnicová epizoda**

(Někde mezi uměním a sociologií se nachází prostor pro projekt Lili Almog Ložnicová epizoda. Velkoformátové tisky zachycují ženy ve věku 18 až 76 let v intimním prostředí jejich ložnic.)

26. 2. – 18. 4. 2004 – **Bert Teunissen: Domácí krajiny**

(Fotografie holandského autora zachycují střídmo zařízené, přesto však působivé interiéry, které připomínají práce holandských mistrů Vermeera či Pietra de Hoocha.)

16. 9. – 31. 10. 2004 – **Arthur Tress: Fantastická cesta**

(Autorovo dílo je založeno na trvalém okouzlení surrealismem a jeho osobité imaginaci, již jsou jeho práce naplněny.)

4. 11. – 12. 12. 2004 – **Současná finská fotografie**

(Tato výstava je příběhem o nás a našem prostředí, o Finsku a o tom, co znamená být Finem.)

1. 9. – 30. 10. 2005 – **Elliot Ross: Yehudhith**

(„Yehudhith“ je nekonvenční interpretací holocaustu prostřednictvím portrétů současných židovských žen v kombinaci s vybranými texty na dané téma.)

3. 11. – 31. 12. 2005 – **Frank Rothe: Majitelé zbraní**

(Fotografie umělce nás staví pod nekompromisní mikroskop jeho nazírání na svět.)

19. 6. – 29. 7. 2007 – **Weronika Łodzińska a Andrzej Kramarz: Domov**

(Výstava zahrnuje několik cyklů pod souhrnným názvem Domov. Všechny zachycující statické detaily různých životních a pracovních prostředí, jež vypovídají mnoho o lidech i bez jejich přítomnosti.)

POUŽITÁ LITERATURA

Bush, Kate; Rogers, Brett: Reality Check / Současná britská fotografie, Galerie Rudolfinum 2003, Praha
Katalog ke stejnojmenné výstavě pořádané Galerii Rudolfinum 6. 3. – 8. 6. 2003

Dijkstra, Rineke: Portraits, Amsterdam 2004
Monografie autorky

Domröse, Ulrich: Tobias, Herbert / Blicke und Begehren, Steidl-Verlag, Berlin 2008
Publikace ke stejnojmenné výstavě pořádané Galerii Rudolfinum 14. 1. 2010 – 28. 3. 2010
(Vydáno jako katalog ke stejnojmenné výstavě v Berlinische Galerie)

Duljevič, Maja / Leica Gallery Prague, Opava 2007
Teoretická bakalářská práce Institutu tvůrčí fotografie

Dvořák, Gabriel / Fotografie v Domě umění města Brna v období 1990–2005, Brno 2005
Teoretická magisterská práce Institutu tvůrčí fotografie

Fišerová, Lucia (editorka): Šestka, PHP 2006, Praha
Katalog ke stejnojmenné výstavě pořádané Pražským domem fotografie 26. 10. 2006 – 15. 4. 2007

Helnwein, Gottfried; Nedoma, Petr / Angels Sleeping, Galerie Rudolfinum, Praha 2008
Publikace ke stejnojmenné výstavě pořádané Galerii Rudolfinum 11. 6. 2008 – 31. 8. 2008

Chevalier, Caroline / Frail Heroines, Le Chateau d'Eau, Toulouse, Francie 2008
Autorský katalog vydaný k výstavě

Kamenická, Radka / Umělecká fotografie v pražských galeriích, Opava 2003
Teoretická bakalářská práce Institutu tvůrčí fotografie

Malá, Olga; Srp, Karel; Denk, Wolfgang: Close Echoes / Public Body Et Artificial Space, GHMP 1998, Praha
Katalog ke stejnojmenné výstavě pořádané Galerii hlavního města Prahy 6. 3. – 31. 5. 1998

Malá, Olga; Srp, Karel: Other Times / Současné britské umění, British Council 2004, Praha
Katalog ke stejnojmenné výstavě pořádané Galerii hlavního města Prahy 22. 4. – 22. 8. 2004

Nagy, Petr / Pražský dům fotografie, Opava 2008
Teoretická bakalářská práce Institutu tvůrčí fotografie

Nedoma, Petr: Bettina Rheims Et Serge Bramly / I. N. R. I., Galerie Rudolfinum 2001, Praha
Tisková zpráva ke stejnojmenné výstavě pořádané Galerii Rudolfinum 16. 2. – 6. 5. 2001

Nedoma, Petr; Rakušanová, Marie: Double Fantasy, KANT, Praha 2010
Publikace ke stejnojmenné výstavě pořádané Galerii Rudolfinum 22. 4. 2010 – 4. 7. 2010

Raimanová, Ivona (editorka): Cindy Sherman / Retrospektiva, Galerie Rudolfinum 1998, Praha
Tisková zpráva ke stejnojmenné výstavě pořádané Galerii Rudolfinum 25. 6. – 13. 9. 1998

Raimanová, Ivona (editorka): Nan Goldin / I'll Be Your Mirror, Galerie Rudolfinum 1999, Praha
Katalog ke stejnojmenné výstavě pořádané Galerii Rudolfinum 8. 1. – 14. 3. 1999

Raimanová, Ivona (editorka): Nan Goldin / I'll Be Your Mirror, Galerie Rudolfinum 1999, Praha
Tisková zpráva ke stejnojmenné výstavě pořádané Galerii Rudolfinum 8. 1. – 14. 3. 1999

Sedláčková, Lenka (editorka) / Fotografis collection reloaded, NG v Praze, Praha 2008
Publikace ke stejnojmenné výstavě pořádané NG v Praze 17. 12. 2008 – 8. 2. 2009

Vránová, Jana (editorka): 90 let Domu umění města Brna / Historie jednoho domu, Brno 2000
Architektura, historie, výstavy, kulturní činnost 1910–2000

ODKAZY WWW

www.galerierudolfinum.cz

oficiální stránky Galerie Rudolfinum

www.langhansgalerie.cz

oficiální stránky Galerie Langhans

www.lgp.cz

oficiální stránky Leica Gallery Prague

www.moravska-galerie.cz

oficiální stránky Moravské galerie v Brně

www.galerie4.cz

oficiální stránky Galerie 4 v Chebu

www.mkdcb.cz/dumumeni/cz/DumUmeni

oficiální stránky Domu umění v Č. Budějovicích

www.dum-umeni.cz

oficiální stránky Domu umění města Brna

www.phpweb.cz

oficiální stránky Pražského domu fotografie

<http://www.ngprague.cz/>

oficiální stránky Národní galerie v Praze

<http://www.praguebiennale.org/>

oficiální stránky PragueBiennale

<http://www.praguefoto.cz/>

oficiální stránky veletrhu Prague photo

www.iicpraga.esteri.it/IIC_Praga

oficiální stránky Italského kulturního institutu

<http://www.ifp.cz/-Galerie-35->

oficiální stránky Fr. institutu a Galerie 35

www.wpppraha.cz

soutěž World Press Photo Praha

www.paladix.cz

server o fotografii

www.wikipedia.org

internetová encyklopedie

www.helmut-newton.de

nadace Helmuta Newtona

www.maryellenmark.com

oficiální stránky fotografky Mary Ellen Mark

www.elliottnewitt.com/lang/index.html

oficiální stránky fotografa Elliota Erwitta

<http://www.cindysherman.com/>

oficiální stránky fotografky Cindy Sherman

www.wim-wenders.com

oficiální stránky manželů Wendersových

www.corbijn.co.uk

oficiální stránky fotografa Antona Corbijna

<http://www.bialobrzeski.de>

oficiální stránky fotografa Petera Bialobrzeskiho

<http://www.juliacalfee.com/>

oficiální stránky fotografky Julie Calfee

<http://www.robertdoisneau.com/>

oficiální stránky fotografa Roberta Doisneau

<http://web.ruudvanempel.nl/>

oficiální stránky fotografa Ruuda van Empela

<http://www.mariogiacomelli.it/>

oficiální stránky fotografa Maria Giacomelliho

<http://www.carolinechevalier.com/>

oficiální stránky fotografky Caroline Chevalier

<http://www.antoninkratochvil.com/>
oficiální stránky fotografa Antonína Kratochvíla

<http://www.erwinolaf.com/>
oficiální stránky fotografa Erwina Olafa

<http://www.anderspetersen.se/>
oficiální stránky fotografa Anderse Petersena

<http://www.mapplethorpe.org/>
stránky nadace R. Mapplethorpe foundation

<http://www.lasthein.se/>
oficiální stránky fotografa Jense Olofa Lastheina

<http://www.oliviermetzger.com/>
oficiální stránky fotografa Oliviera Metzgera

<http://www.saudek.com/>
oficiální stránky fotografa Jana Saudka

<http://www.martinhmschreiber.com/>
oficiální stránky fotografa Martina Schreiberera

<http://www.jindrichstreit.cz/>
oficiální stránky fotografa Jindřicha Štreita

<http://www.herberttobias.com/>
oficiální stránky fotografa Herberta Tobiase

<http://www.doritmargreiter.net/>
oficiální stránky fotografky Dorit Margreiter

<http://www.jiri-david.cz/>
oficiální stránky českého umělce Jiřího Davida

<http://www.artnet.com/artist/7135/nan-goldin.html>
virtuální portfolio děl Nan Goldin

<http://www.artnet.com/artist/4589/gregory-crewdson.html>
virtuální portfolio děl Gregoryho Crewdsona

<http://www.artnet.com/artist/5260/rineke-dijkstra.html>
virtuální portfolio děl Rineke Dijkstra

<http://www.artnet.com/artist/12016/sarah-moon.html>
virtuální portfolio děl Sarah Moon

<http://www.artnet.com/artist/14179/bettina-rheims.html>
virtuální portfolio děl Bettiny Rheims

<http://www.artnet.com/artist/16443/sam-taylor-wood.html>
virtuální portfolio děl Sam Taylor Wood

JINÉ ZDROJE

Archiv Galerie Rudolfinum

Knihovna Galerie Langhans

Knihovna Galerie DOX

Originální tiskoviny k výstavám (pozvánky, plakáty, pohledy)

Fotografické materiály vypůjčené z archivů jednotlivých galerií – snímky ze zákulisí výstav, instalací, vernisáží...

JMENNÝ REJSTŘÍK

A

Almog, Lili.....	20
Anděl, Jaroslav	17, 22, 28
Araki, Nobuyoshi.....	27
Arbus, Diane	20
Assouline, Annie.....	19
Auer, Anna.....	20

B

Beaton, Cecil.....	15
Bergemann, Sibylle.....	15
Bialobrzski, Peter.....	28
Bömerová, Jana	13, 14, 23, 26, 29, 30, 33
Bramly, Serge	12, 29

C

Calfee, Julie.....	17, 22, 28
Cartier-Bresson, Henri.....	19
Corbijn, Anton	13, 15
Crowdson, Gregory.....	12, 24

D

David, Jiří	11
Dijkstra, Rineke	12, 29
Doisneau, Robert.....	19
Drtíkol, František.....	11
Dubská, Milena	14, 33
Dubský, Erwin.....	11
Dufek, Antonín.....	16

E

Emerson, Henry Peter.....	20
Empel, Ruud van	14
Erwitt, Elliott.....	29

F

Faucon, Bernard	19
Fáber, Monika	16
Fleischer, Alain	19
Forman, Miloš.....	17
Fořtová-Kosařová, Zuzana.....	11

G

Giacomelli, Mario.....	18, 19, 28
Goldin, Nan	12, 22, 29

H

Hirst, Damien	11
Honnef, Klaus	14

CH

Chevalier, Caroline	19
---------------------------	----

I

Illek, Zbyněk	18, 21, 26, 28
Ishiuchi, Miyako	27

J

Jaroš, Milan	33
--------------------	----

K

Kenna, Michael	20
Kertész, André	20
Klauke, Jürgen	30
Klein, William	19
Knížák, Milan	20
Kontová, Helena	33
Koudelka, Josef	19
Kramarz, Andrzej	20
Kratochvíl, Antonín	16, 29
Kubelková-Poivre d'Arvor, Olga	19

L

Larvová, Hana	14
Lasthein, Jens Olaf	18
Leibovitz, Annie	20
Łodzińska, Weronika	20

M

Malá, Olga	14, 25
Mapplethorpe, Robert	17
Margreiter, Dorit	16
Mark, Mary Ellen	13, 29
Meisnerová-Wismer, Zuzana	12, 21, 27, 32
Metzger, Olivier	19
Métayer Michel	19
Misetics, Matyás	20
Modotti, Tina	19
Moholy-Nagy, László	20
Moon, Sarah	14, 26, 29
Mrázková, Daniela	23

N

Nedoma, Petr	11, 27, 33
Nesvadbová, Ivana	33

Newton, Helmut..... 13, 19, 26, 29

O

Olaf, Erwin.....23, 24

Oppenheim, Meret..... 15

P

Pátek, Jiří..... 16, 21, 23, 27

Petersen, Anders 12

Poivre d'Arvor, Olivier..... 19

Pokorný, Marek 16

Politi, Giancarlo.....33

Ptáček, Jiří23

R

Ray, Man 15, 20

Rheims, Bettina 12, 29

Rovner, Michal20

S

Salgado, Sebastião 13,16, 23, 29, 30

Sander, August..... 18, 20, 28

Saudek, Jan28

Shapland, Anthony..... 16

Sherman, Cindy 12, 22, 29, 32

Schneider, Stefanie..... 16

Schreiber, Martin.....25

Srp, Karel..... 14, 25

Š

Štreit, Jindřich..... 19

T

Tobias, Herbert.....27

Tsong-Zung, Chang.....27

V

Válka, Leoš..... 17, 28

Vránová, Jana 15

W

Walker, Guyton28

Warhol, Andy..... 17, 24

WeeGee 18

Wenders, Donáta.....29

Wenders, Wim.....29

Weston, Edvard..... 19, 20

Wood, Sam Taylor 14

